

Ústav Experimentální medicíny AV ČR, v.v.i.
Základní výzkum a Inovační biomedicínské centrum

*Kmenové buňky a biomateriály
v regenerativní medicíně*

Prof. MUDr. Eva Syková, DrSc.

Kmenové buňky a regenerativní medicína

REPLACEMENT
náhrada buněk
(ESC, iPS)

RESCUE podpůrný a
antiapoptotický
účinek (MSC)

Kmenové buňky

farmaka

orgánová výměna

Regenerativní medicína

umělé biomateriály
tkáňové náhrady

nanotechnologie

zvýšení
regenerace
(růstové faktory)

Cíle regenerativní medicíny

- *Zlepšit regeneraci a funkci*
- *Využít kmenové buňky (dospělé, fetální nebo embryonální) k léčbě pacientů s onemocněními, která dnes neumíme léčit*
- *Charakterizovat kmenové buňky a jejich bezpečnost*
- *Rozmnožit kmenové buňky do dostatečného množství*
- *Facilitovat migraci a diferenciaci kmenových buněk*
- *Sledovat osud a migraci kmenových buněk in vivo*
- *Přemostit tkáňové defekty kmenovými buňkami, umělými biomateriály a užitím nanotechnologií*

EMBRYO X FETUS X DOSPĚLÝ JEDINEC

Embryonální kmenové buňky (*největší potenciál, zdroj embrya z in vitro fertilizace nebo přenos jader, nádory, etický problém*)

Fetální neurální kmenové buňky (*používají se, zdroj potraty, netvoří nádory etický problém, nedostatečné množství*)

Indukované pluripotentní buňky (*není etický problém, nežádoucí přenos genetické informace, špatně se rozmnožují*)

Z dospělých jedinců:

Kmenové buňky kostní dřeně, tukové a čichové buňky (*používají se, zdroj pacient sám, dobře se rozmnožují*)

Kmenové buňky pupečnickové krve (*event. KB plodové vody - omezené možnosti použití, malé množství, omezená tolerance*)

Zvířecí buňky – xenotransplantáty (*používají se jako přechodné náhrady nebo v bioreaktorech*)

Kmenové buňky a regenerativní medicína

- Popáleniny, kožní defekty
- Hematopoetická onemocnění, nádory krevní řady
- Ortopedie – regenerace a náhrady chrupavek, kostí atp.
- Ischemické končetiny, diabetická noha
- Kardiovaskulární onemocnění, infarkt myokardu
- Diabetes
- Zánětlivá a autoimunitní onemocnění
- Plicní onemocnění, idiopatická fibróza, asthma
- Onemocnění ledvin
- Selhání jater
- Revmatoidní artritida a.j.

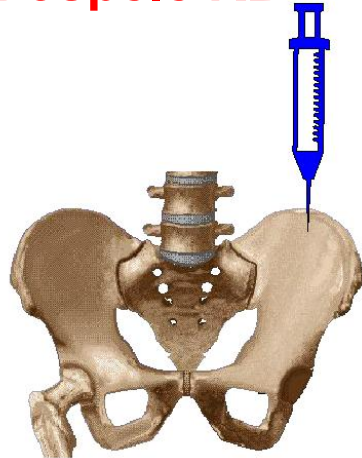

Užití kmenových buněk pro léčbu v CNS

- Poranění mozku a míchy – klinické studie
- Ischemické léze, iktus – klinické studie
- Parkinsonova ch. – klinické studie
- Alzheimerova ch.
- Roztroušená skleroza – klinické studie
- ALS – klinické studie
- Huntingtonova chorea
- Psychiatrická onemocnění a j.

Kmenové buňky a jejich užití pro léčbu

RESCUE
Dospělé KB

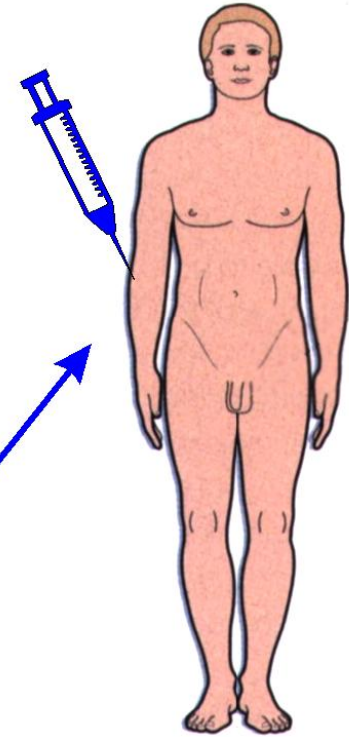
Kostní dřeň

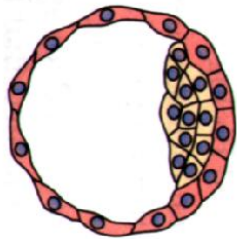
Mononukleární buňky

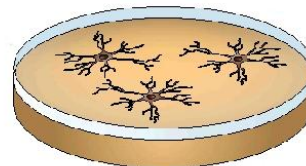
Mesenchymální buňky
Expanze

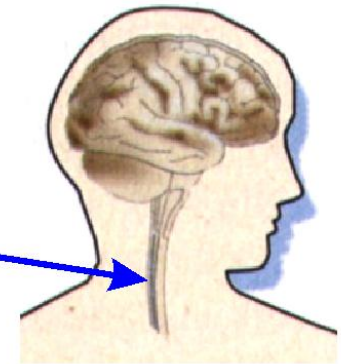
REPLACE
Embryonální, fetální KB,
přenos jader - iPS

blastocysta

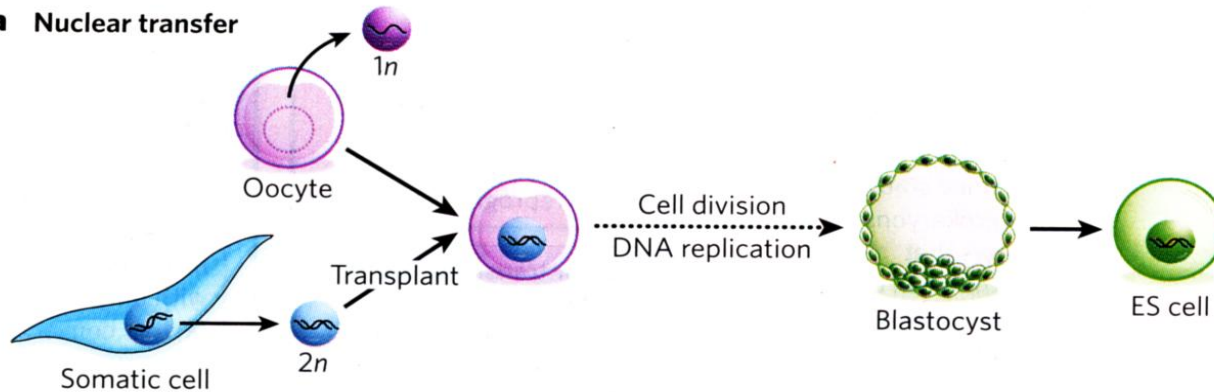

Neurální kmenové buňky
Expanze, selekce, diferenciacce

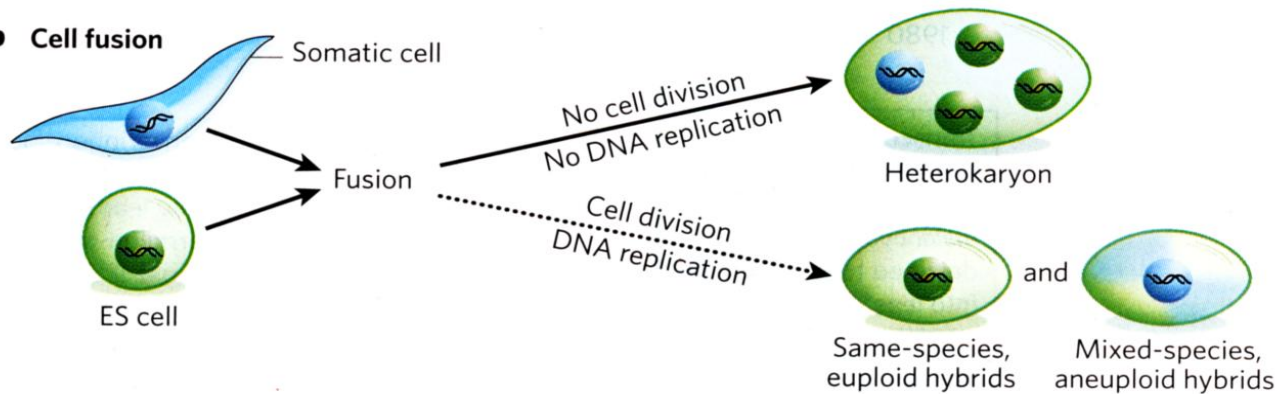

Metody jak získat ESCs a iPSCs

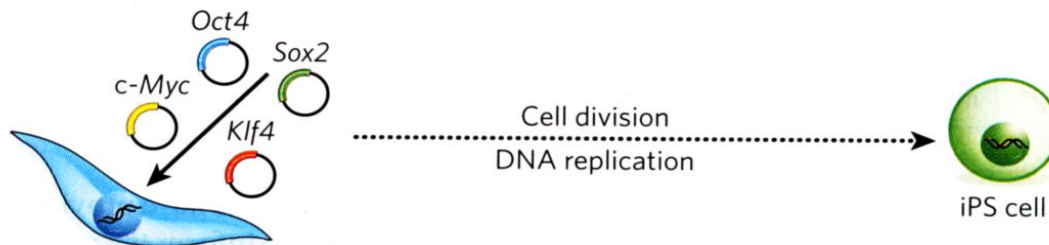
a Nuclear transfer

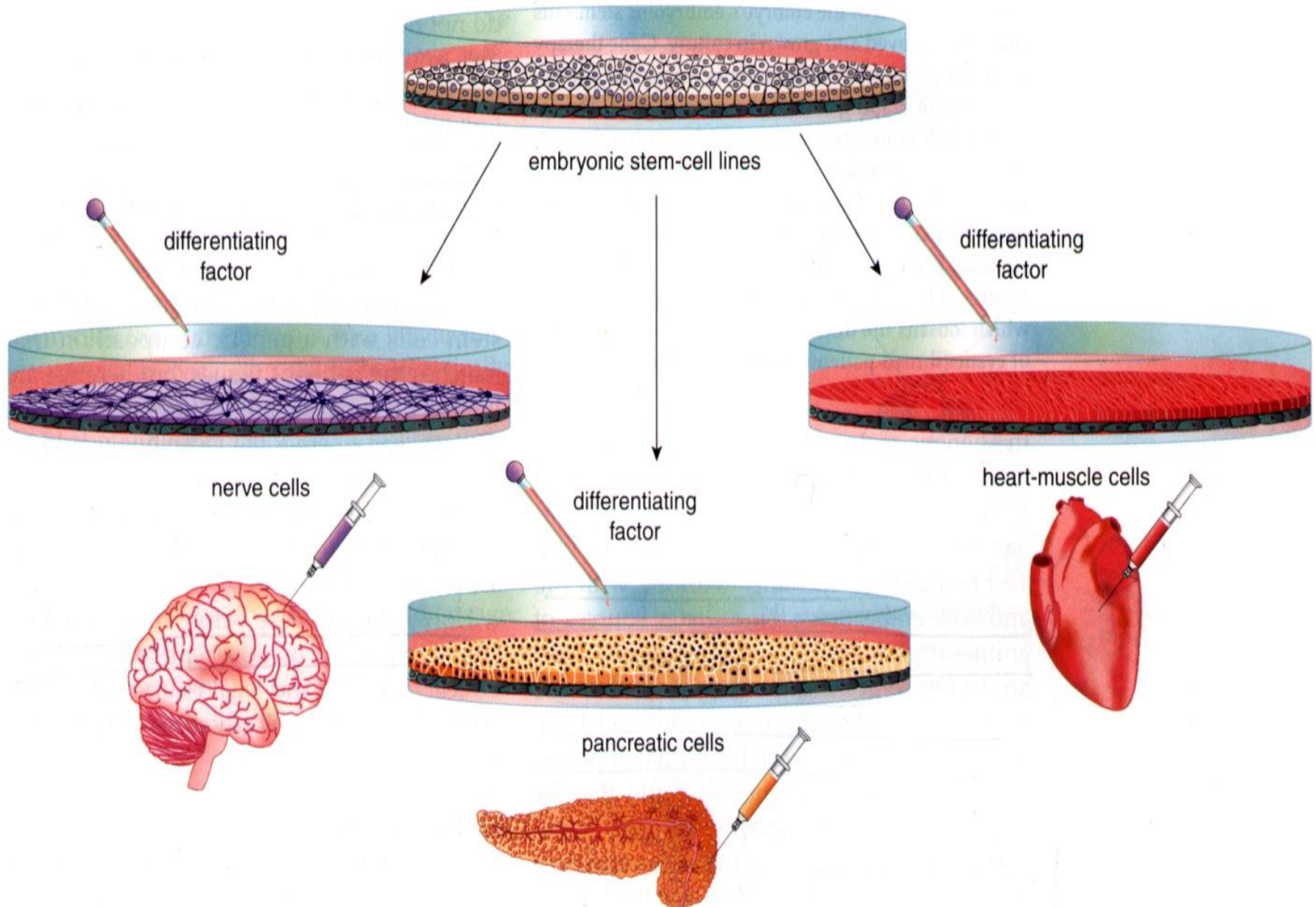
b Cell fusion

c Transcription-factor transduction

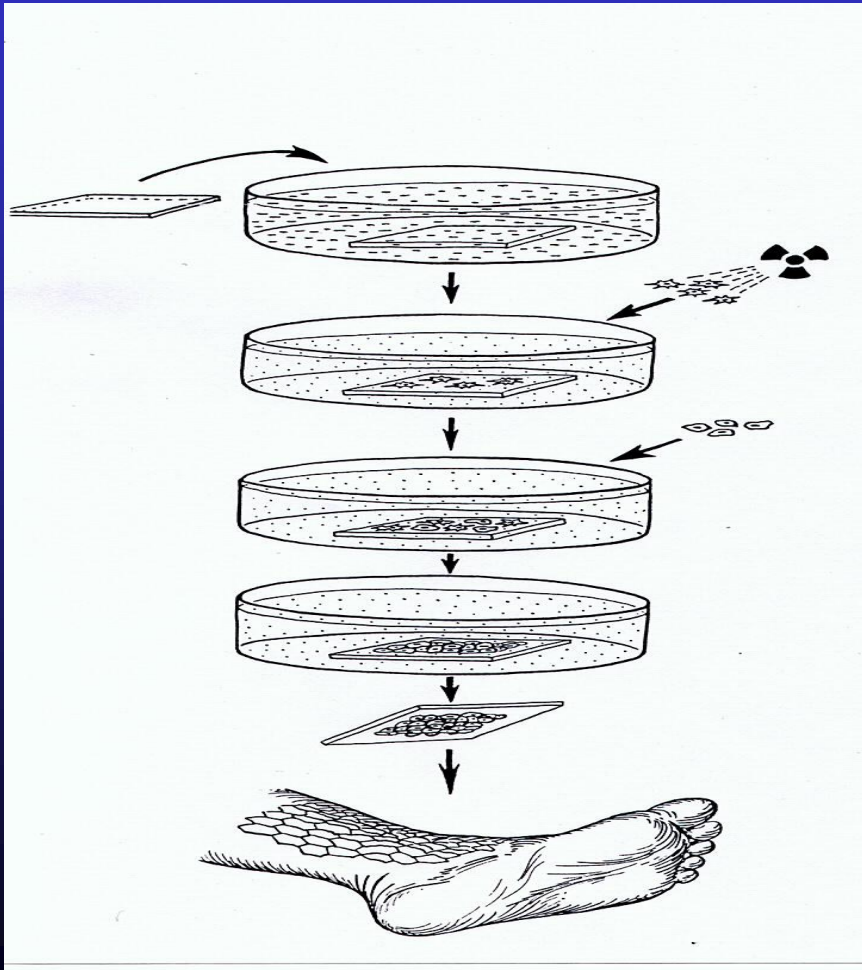
Příprava diferencovaných buněk pro tkáňové inženýrství

Kožní defekty: Kmenové buňky - kerationocyty na umělých transplantačních podložkách

Centrum buněčné terapie a tkáňových náhrad (Smetana et al.)

Diabetická noha

Popáleniny

Separace buněk získaných pomocí kožní biopsie pomocí technologie

ReCell®

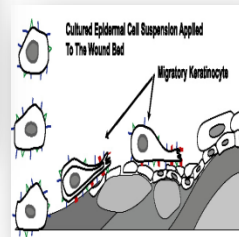

ReCell suspense je nastříkána na poraněný povrch

Výsledek: nová kůže s plným obsazením základních buněčných typů, včetně melanocytů, keratinocytů, fibroblastů a bazálních buněk ve správných poměrech

Lože rány je osázeno aktivovanými buňkami které adherují na spodinu rány

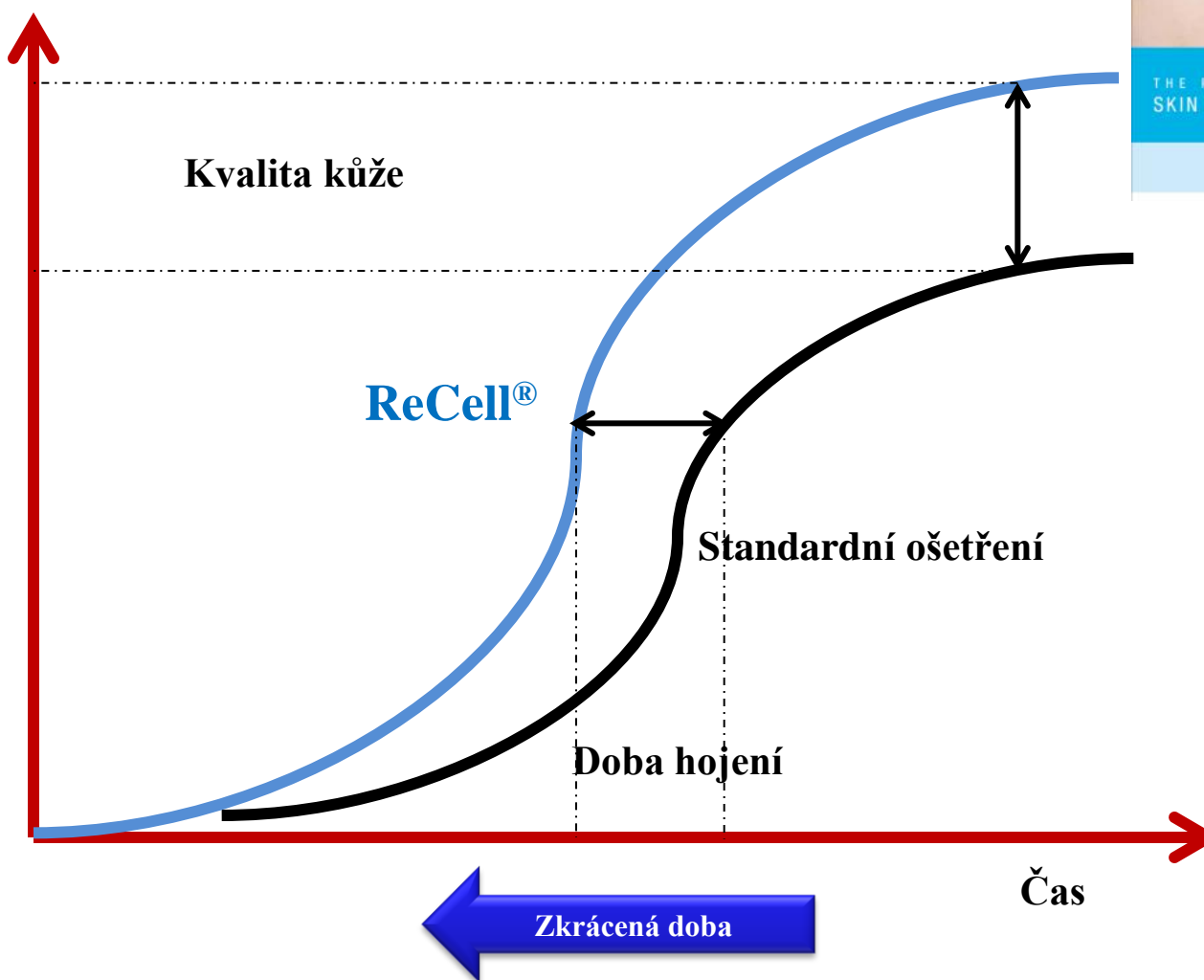
Buněčné signály podporují a řídí proliferaci, vaskularizaci a inervaci

Aktivované progenitorové buňky procházejí obdobím vysoké mitotické aktivity s rychlou proliferací a diferenciací

ReCell® - přednosti použití

Výsledek

Kvalita kůže

ReCell®

Standardní ošetření

Doba hojení

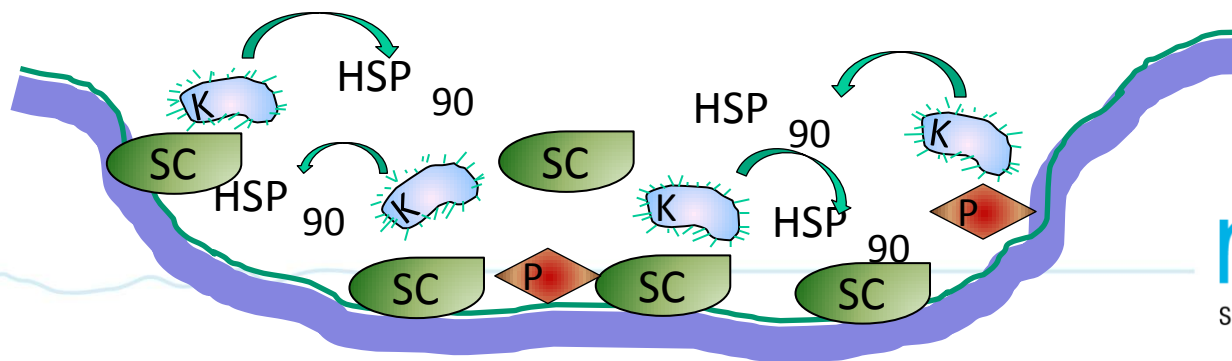
Čas

Zkrácená doba

Dvanácti měsíční batole po opaření – popáleniny smíšeného stupně na hřbetní straně pravé ruky a prstů. Po čtyřech dnech byly patrný jen malé známky hojení, byl aplikován ReCell®. Tři až dvanáct měsíců po zákroku bylo poranění zcela zhojeno a bez infekce.

Po **ReCell®** je regenerace regulována a kontrolována přítomností “pozitivně stresovaných” bazálních keratinocytů (**K**), což vede ke zvýšenému uvolňování klíčových proteinů (**HSP₉₀**), destiček (**P**), uvolňujících PDGF, stimulujících kmenové buňky (**SC**) a uvolňování cytokinů (imunomodulátorů) a chemokinů (migrátorů).

Popáleniny elektrickým proudem

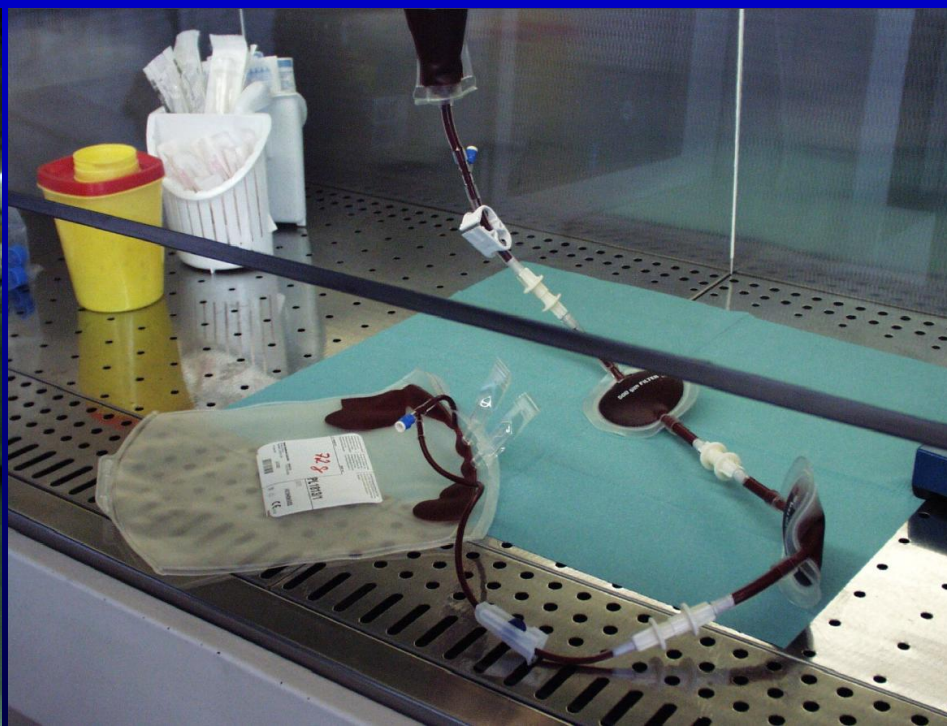
30 letý muž utrpěl popáleniny elektrickým proudem různého stupně na pravé ruce. Vzhledem k povaze popáleniny a vysokému riziku vzniku jizev, bylo rozhodnuto provést léčbu pomocí ReCell®. Primární obvaz byl odstraněn po 1 týdnu, rána nejevila známky infekce a byla plně epitelizována. Po 2 týdnech byla rána plně zhojena a vykazovala normální strukturu a pigmentaci.

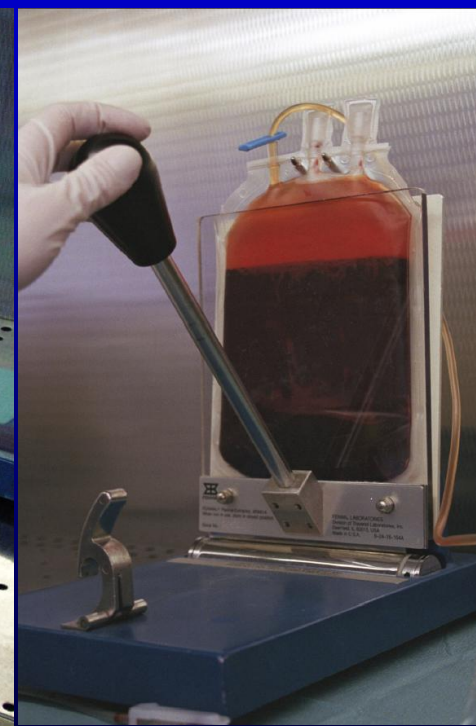
I. Příprava implantátu autologních mononukleárních buněk kostní dřeně

BM harvest

Sedimentation, Filtration

Adjusted volume

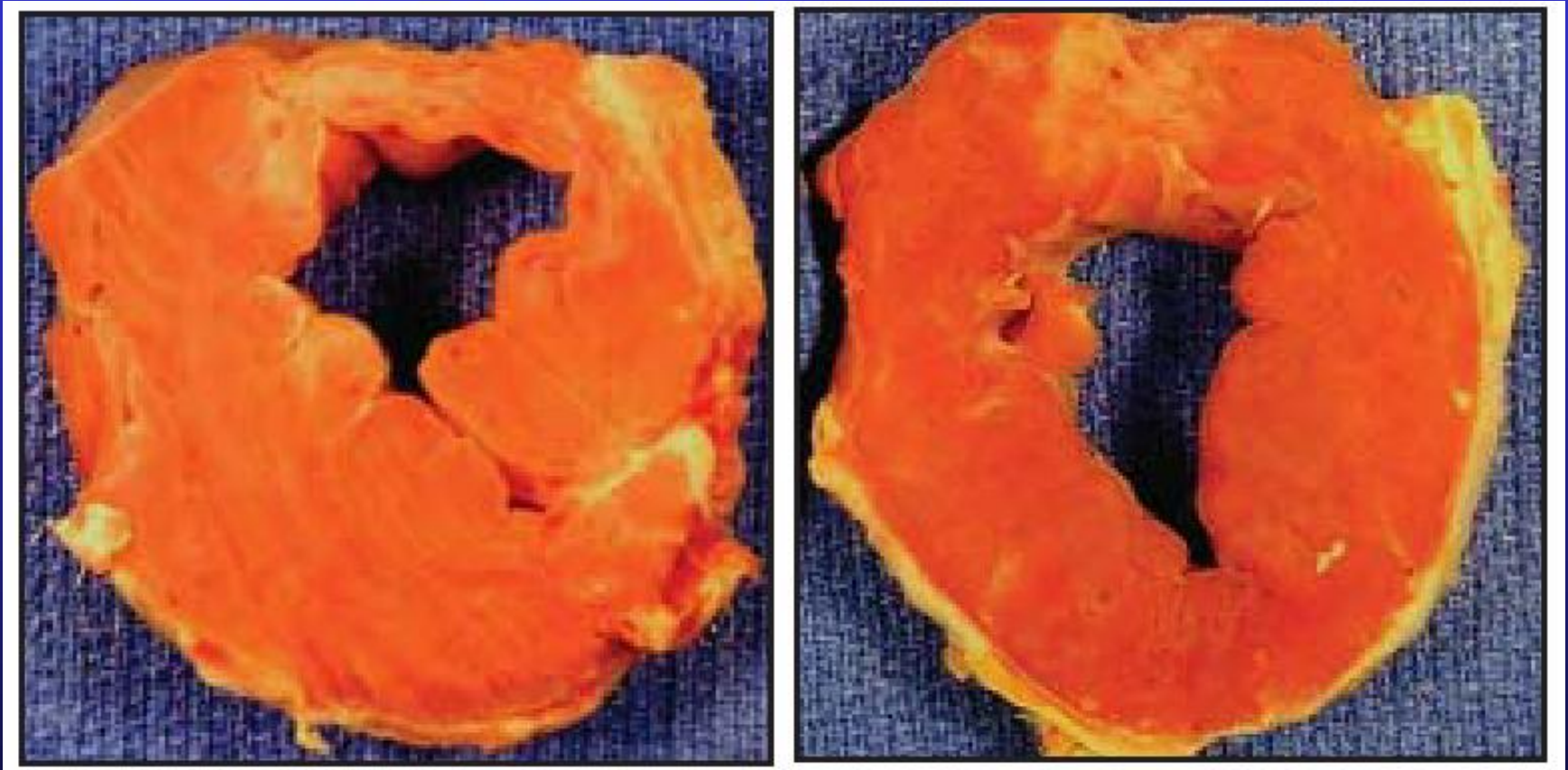
II. Expanse a příprava MSCs v GMP prostorách

**Máme povolení výroby MSCs z
kostní dřeně pro klinické studie od r.
2011**

Nemocné a zdravé srdce morčete

léčené mesenchymálními KB

Časopis: Science, April 2004

Předpokládané výsledky působení BMSCs jsou založeny na těchto zjištěných výsledcích:

- MSCs se zachytí v poškozené zóně
- MSCs zvýší neovascularizaci a angiogenezi
- MSCs produkují cytokiny a růstové faktory
- MSCs se diferencují např. do chrupavek a kostí, ale jen zřídka v neurony
- MSCs pomáhají vytvořit přemostění léze
- MSCs nevyvolávají imunitní reakce, nevytvářejí nádory
- MSCs u zvířat i v některých klinických studiích signifikantně zlepšily regeneraci a funkci

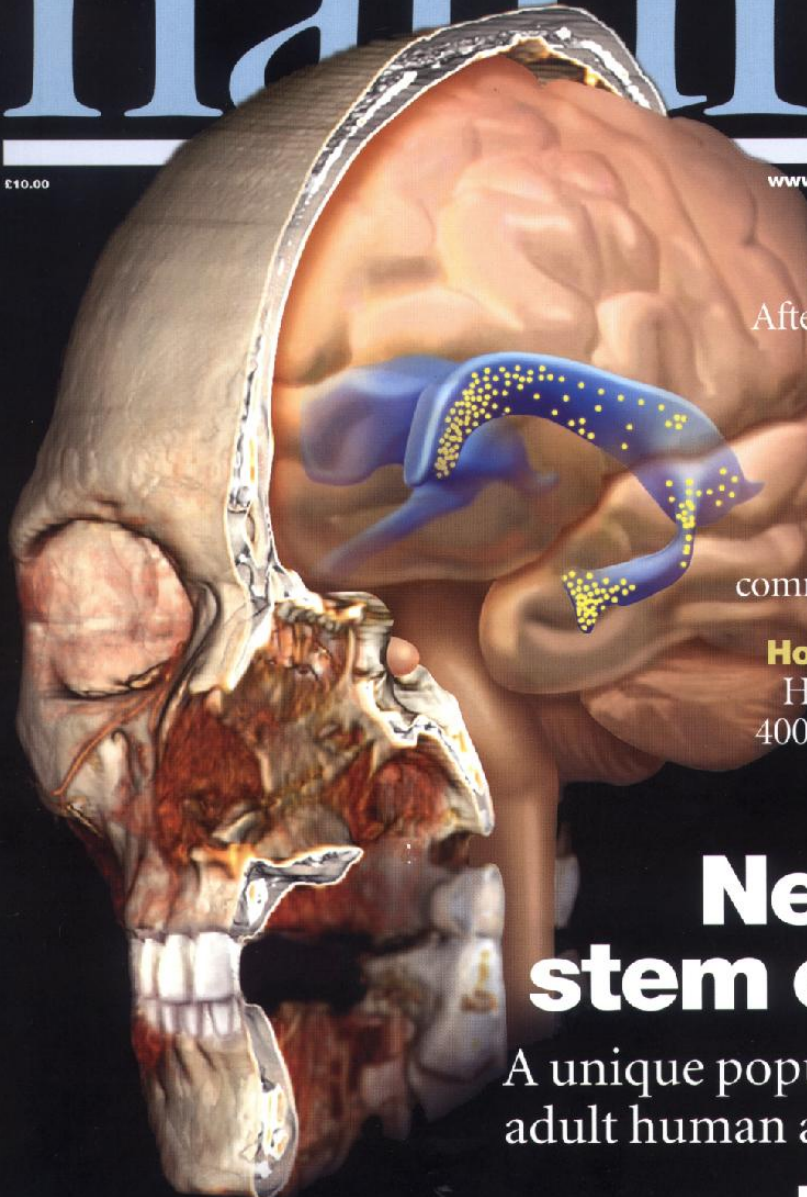
19 February 2004

International weekly journal of science

nature

£10.00

www.nature.com/nature

The Assisi earthquake

Aftershocks were fluid driven

My name is LUCA

Unveiling the last universal common ancestor

Homokaryosis

How to survive 400 million years without sex

Neural stem cells

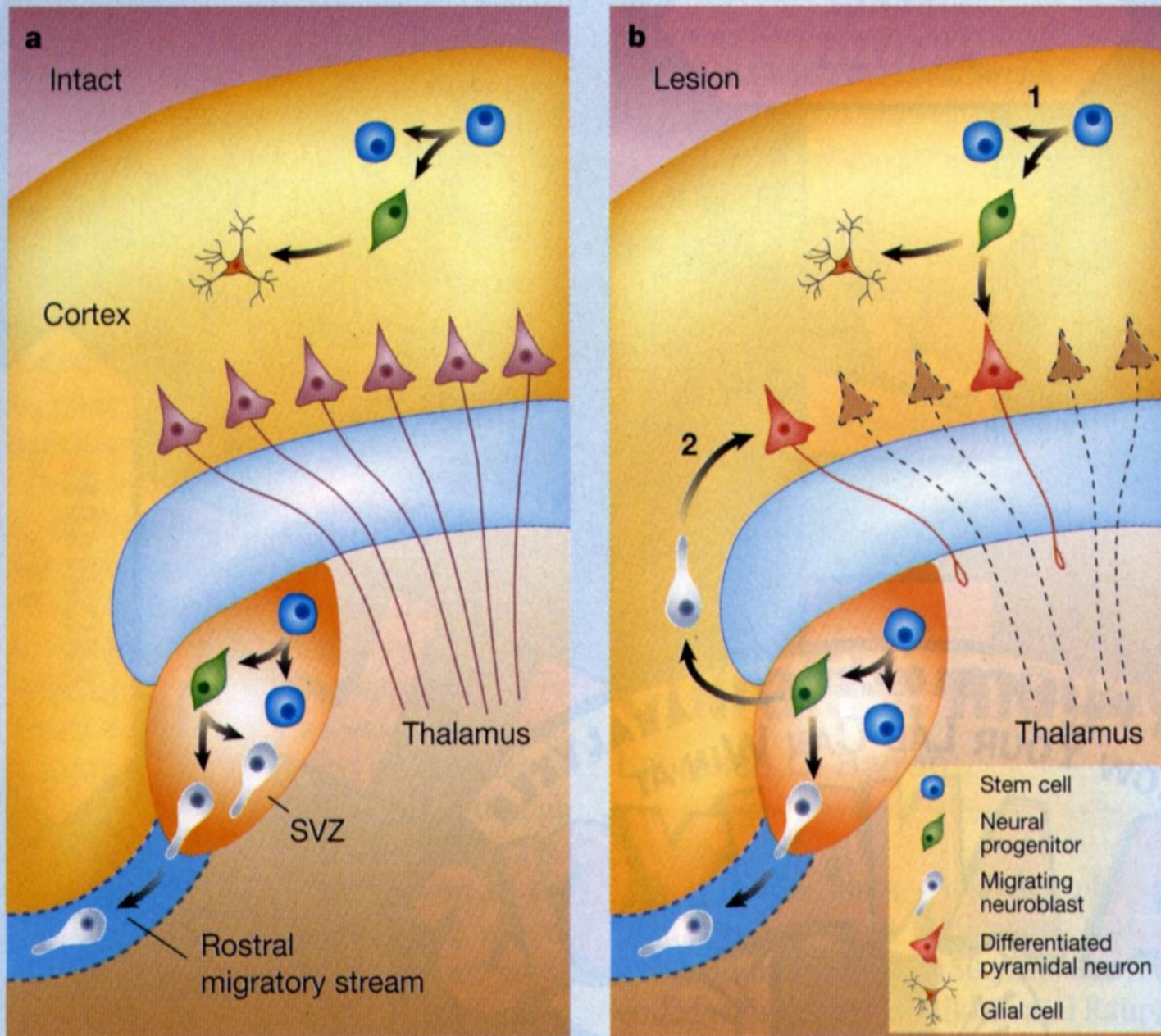
A unique population of adult human astrocytes

naturejobs so little time...

Migrace kmenových buněk

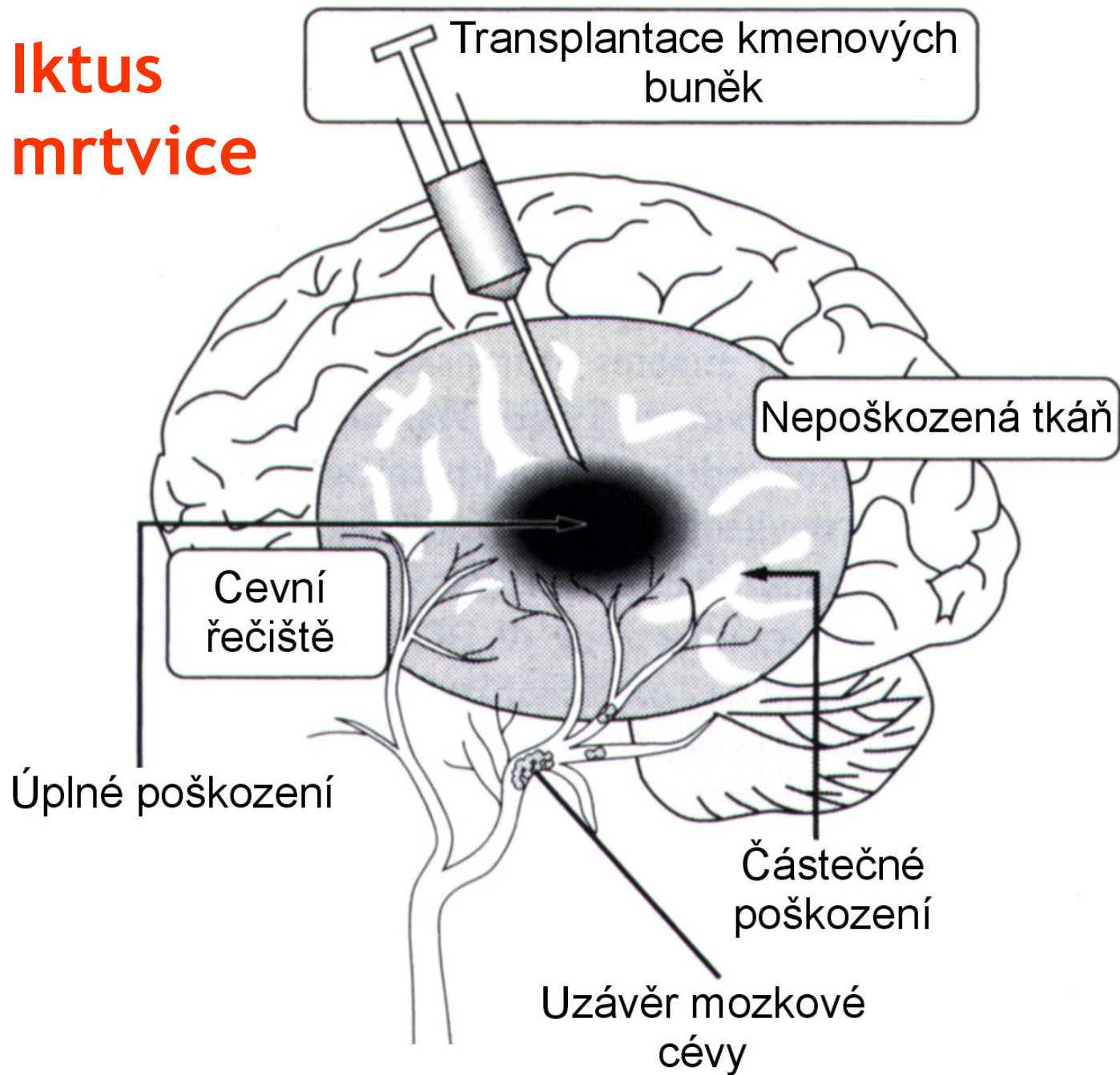
NEUROGENEZA

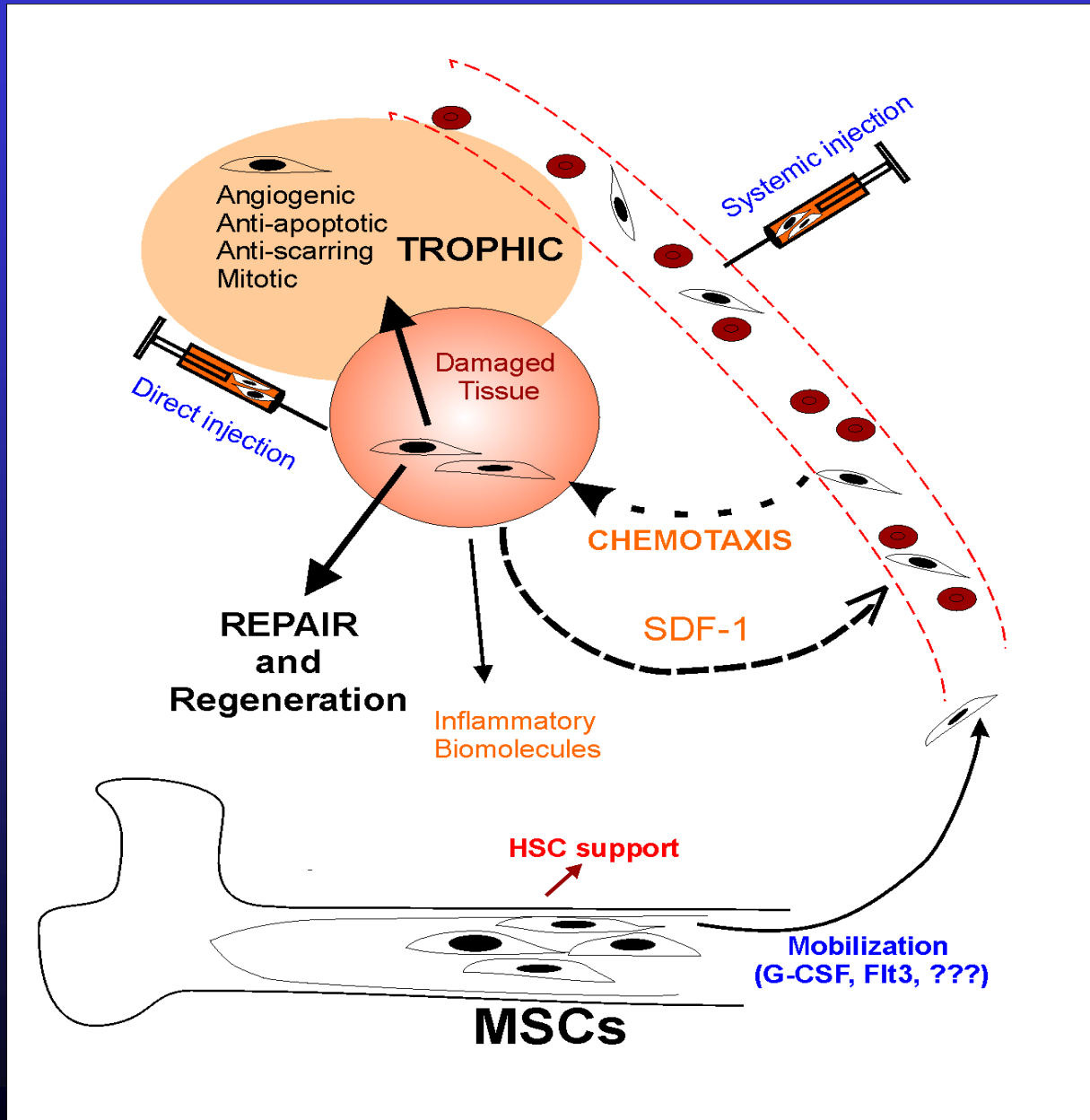
IKTUS

Brain Facts

Iktus mrtvice

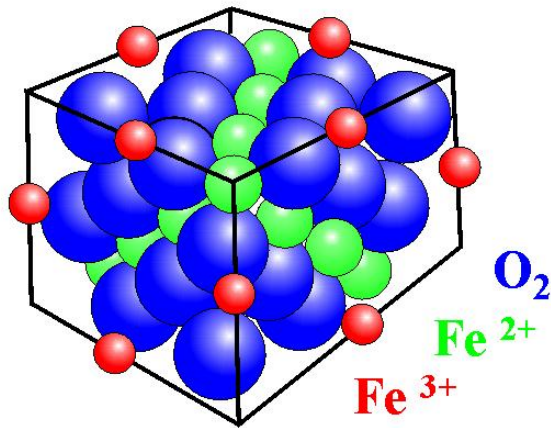

BMSCs a jejich (rescue) efekt v organizmu

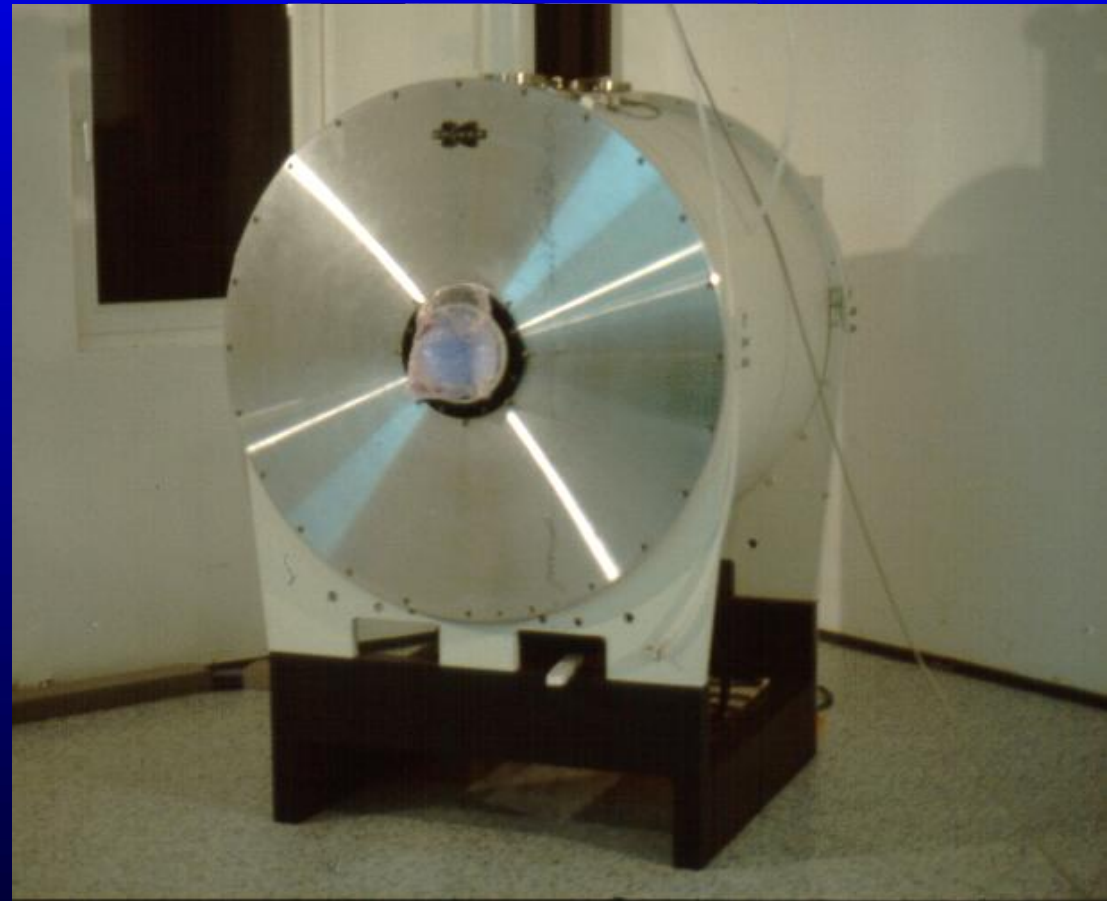
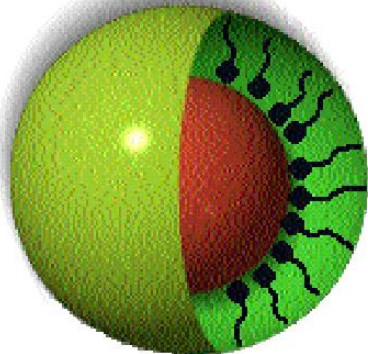

Sledování KB in vivo pomocí NMR

Fe_3O_4 nanoparticles

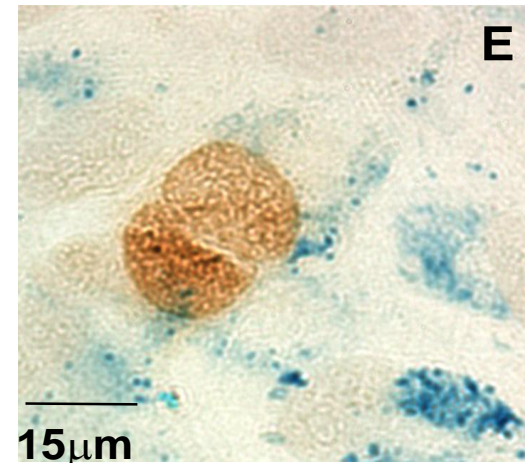
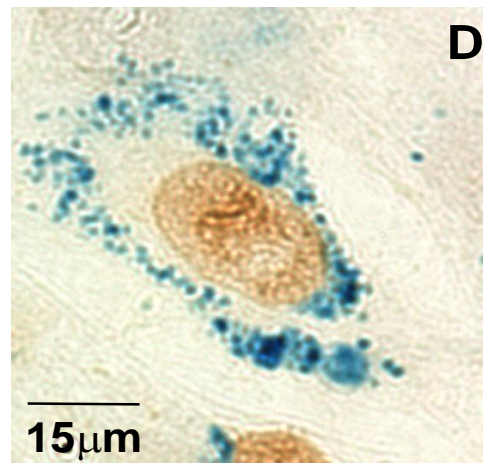
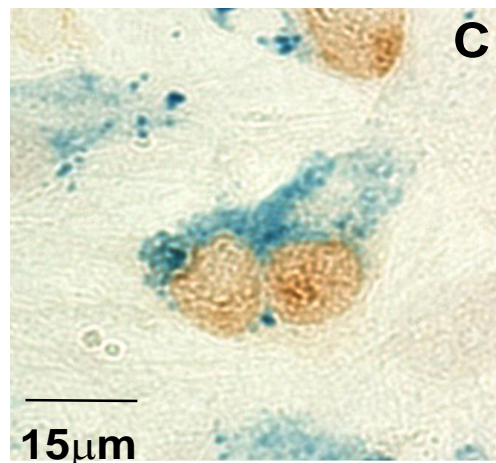
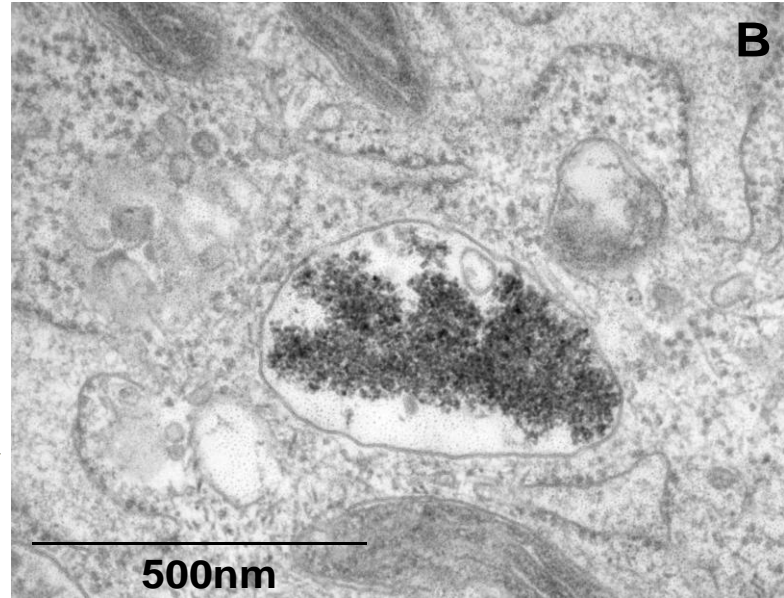
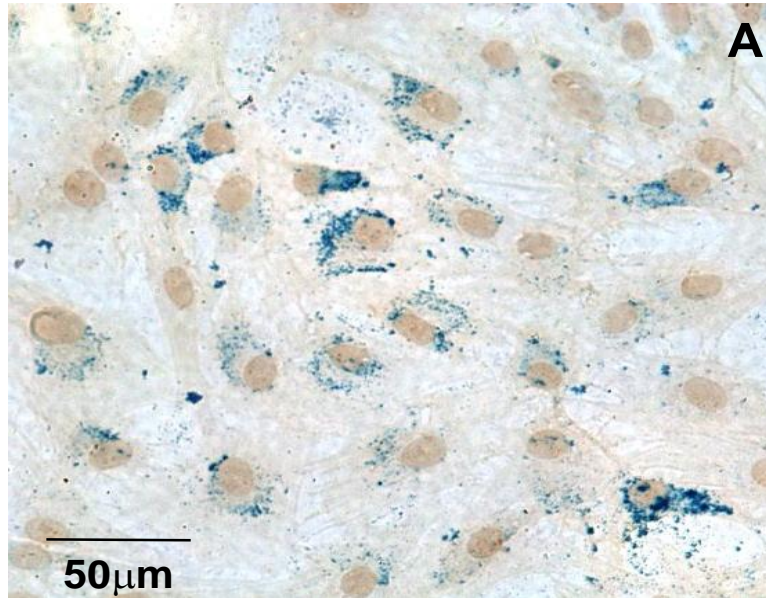

Nanoparticle coated with a surfactant monolayer shell (stabilised and soluble)

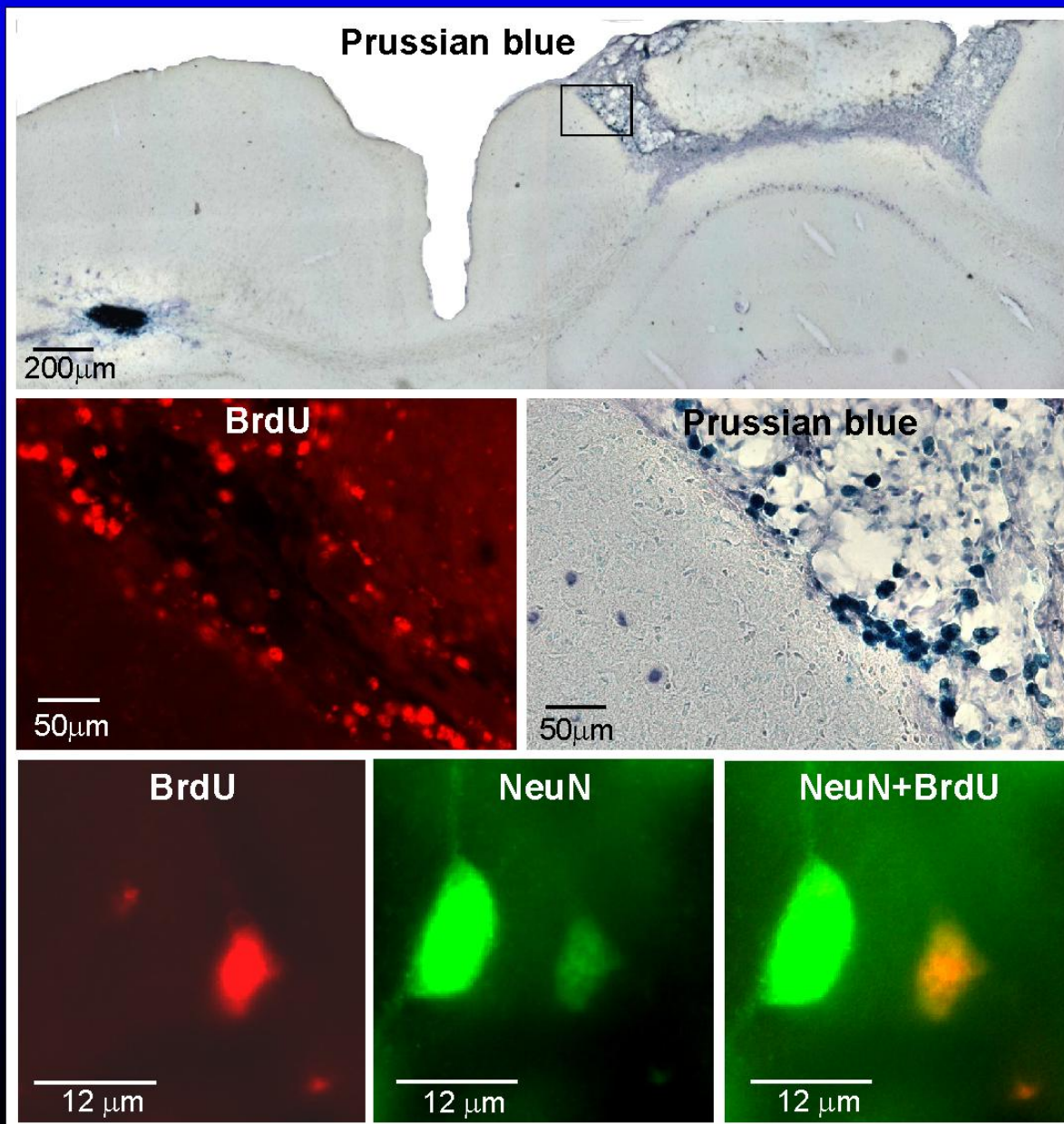

BRUKER 4,7 T experimentální magnet pro magnetickou rezonanci u experimentálních zvířat

Mesenchymální buňky kostní dřeně označené BrdU a nanočásticemi oxidu železa

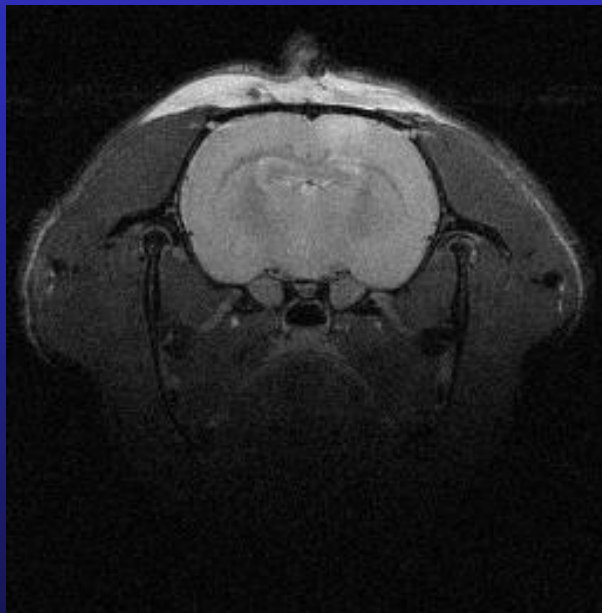
MSCs označené pomocí nanočástic železa implantované do mozku potkan s mozkovou lézí

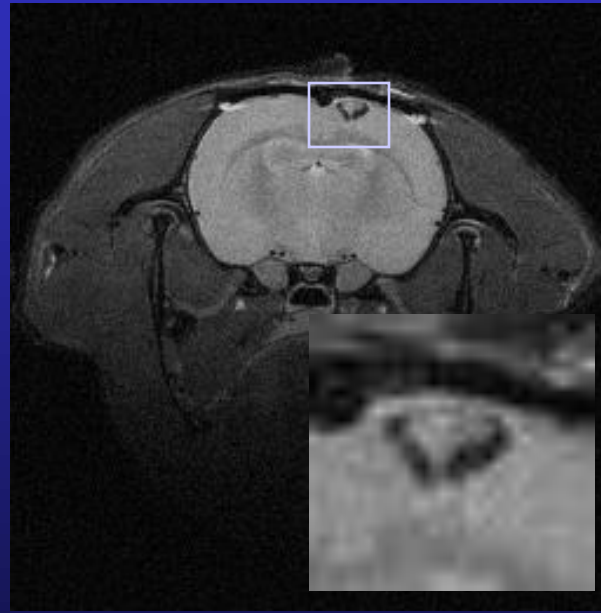
*Jendelová, et al.
MRM 2003*

MRI – model iktu

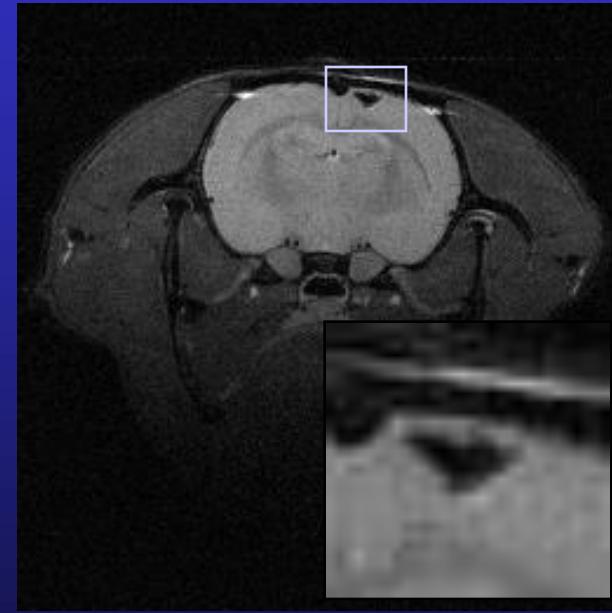
MSC označené pomocí nanočástic železa se také po intravenósní aplikaci výlučně uchytí v místě poškození

léze

7 dní po implantaci

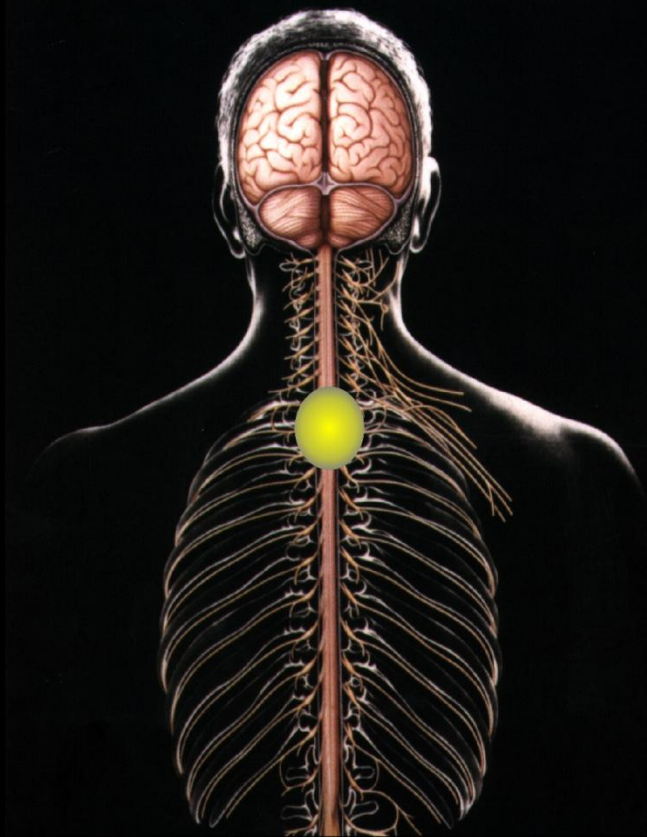

14 dní po implantaci

Mišní poranění

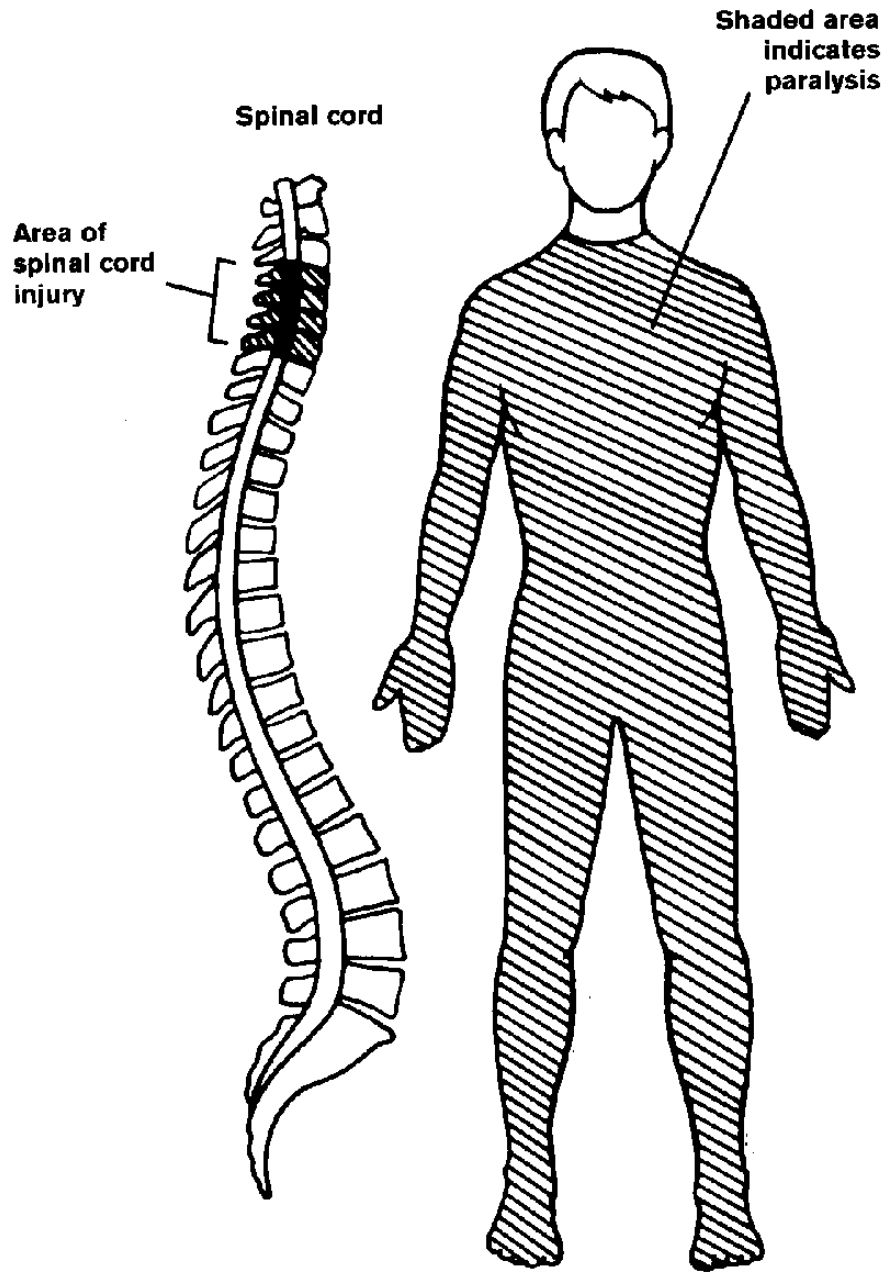
3000 B.C.

2013

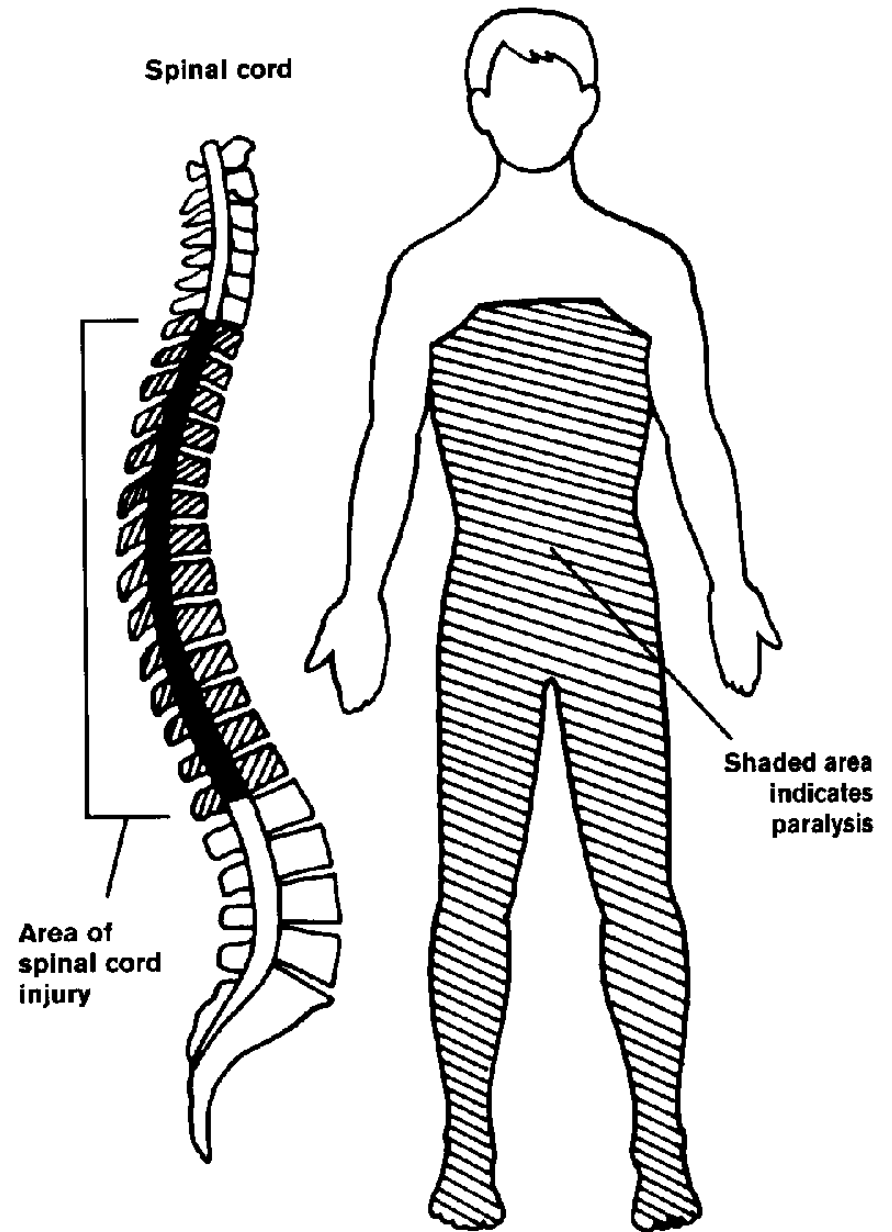

Ani dnes nemáme léčbu!
Pacienti jsou ochrnuti
Kvalita jejich života je snížena

Quadriplegia

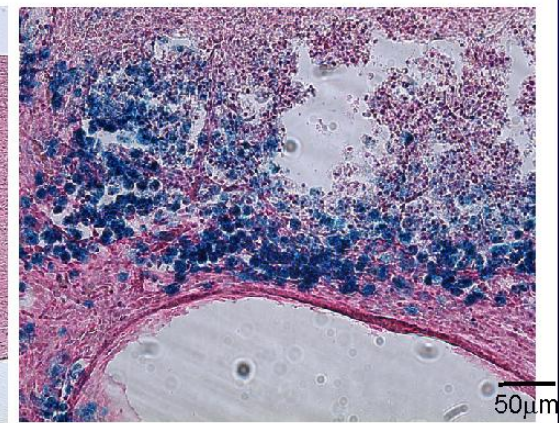
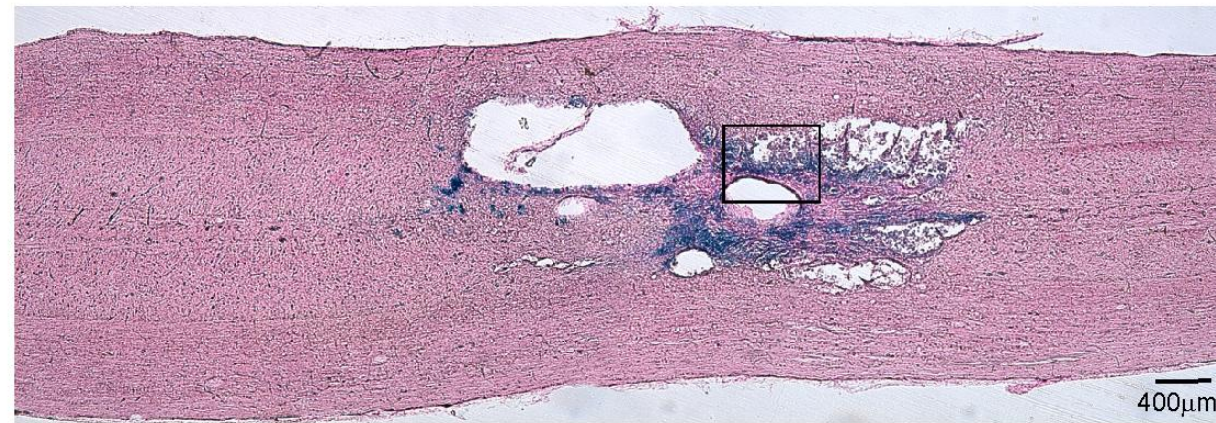
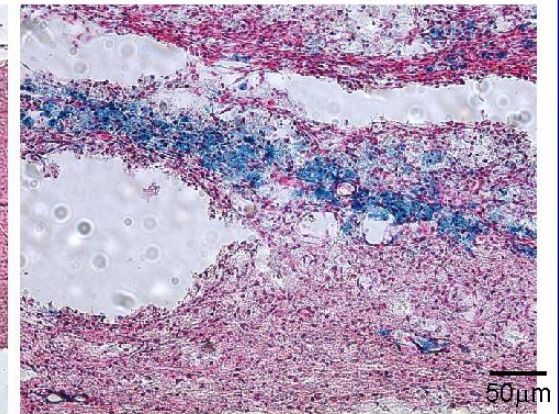

Paraplegia

Úplná míšňí léze u laboratorního potkana a výsledek léčby pomocí kmenových buněk kostní dřene

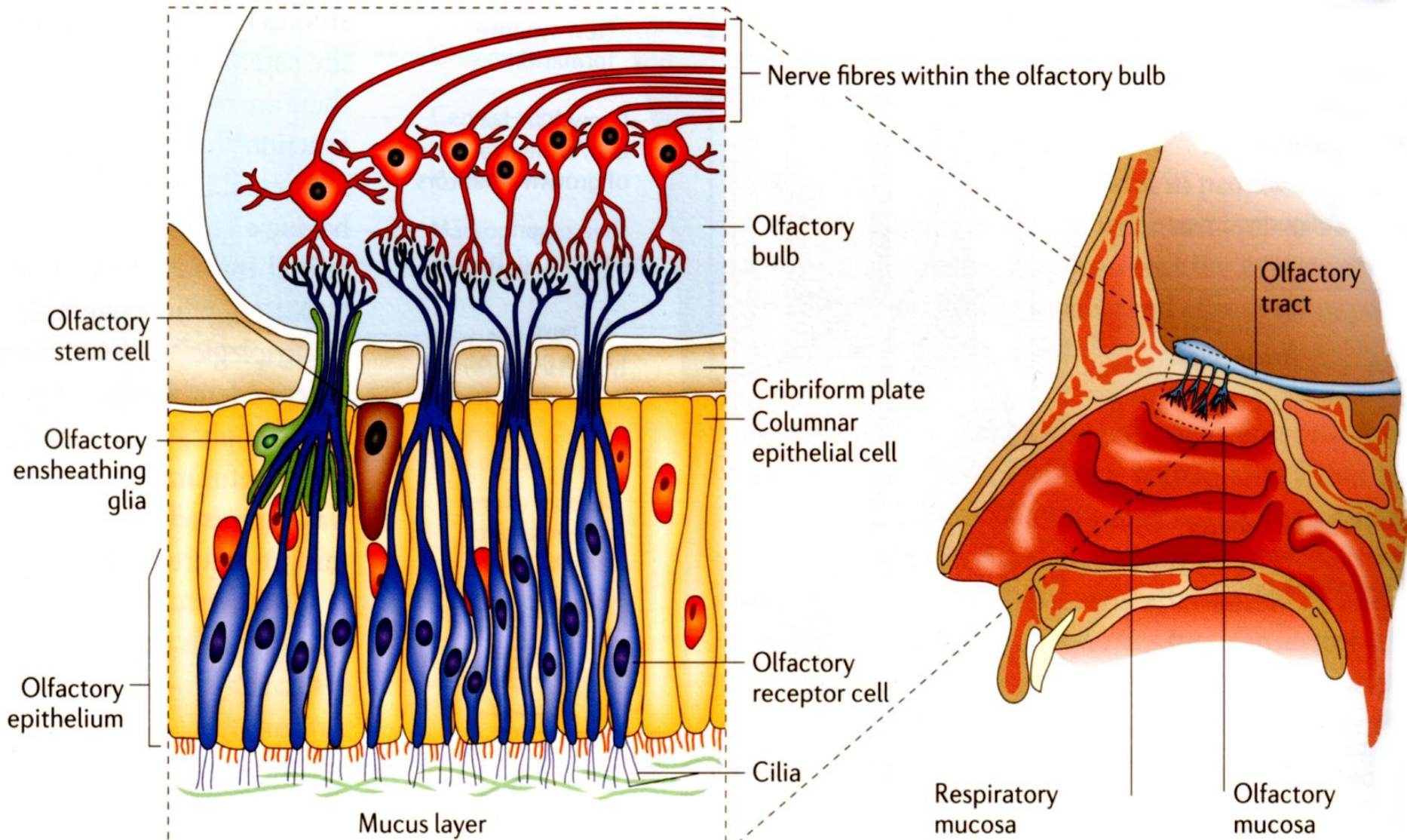
lesion only

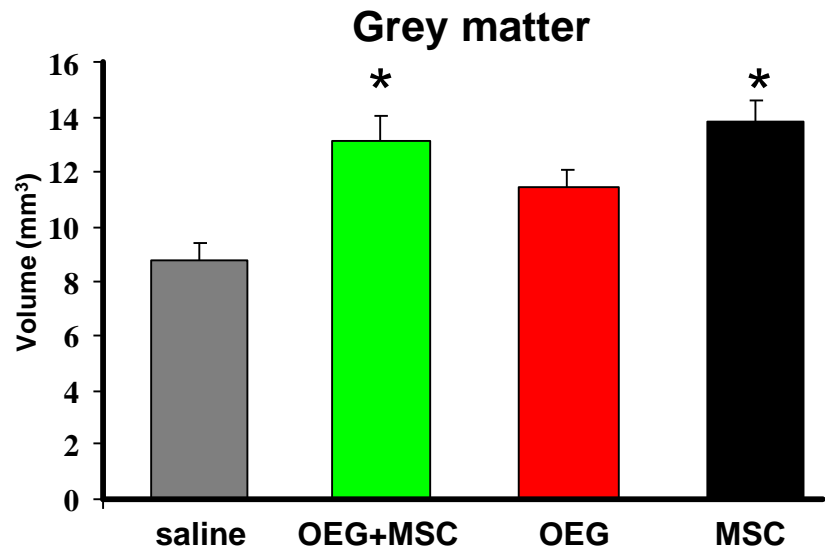
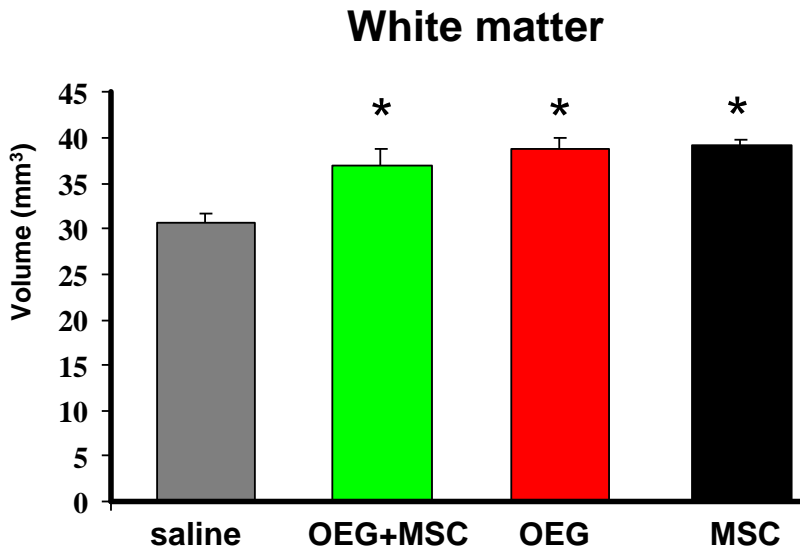
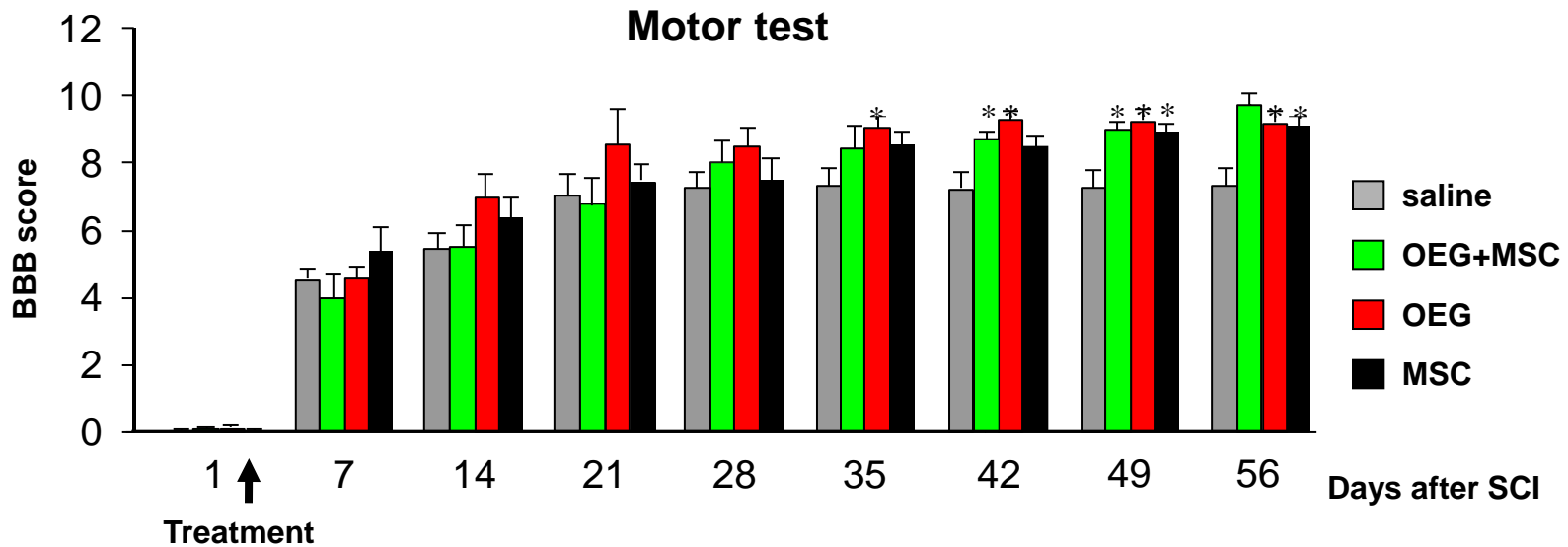
intravenous injection of labeled BMSCs

OECs

Olfactory stem cells

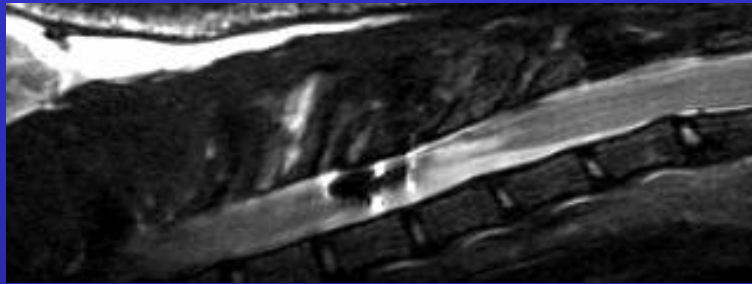

MSCs a OEGs mají podobný efekt, který není synergistický

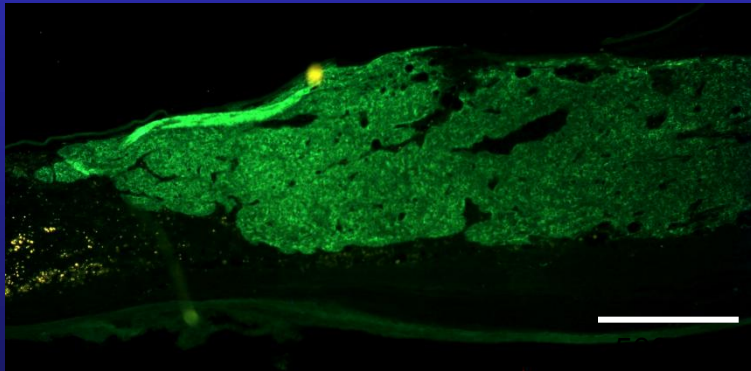
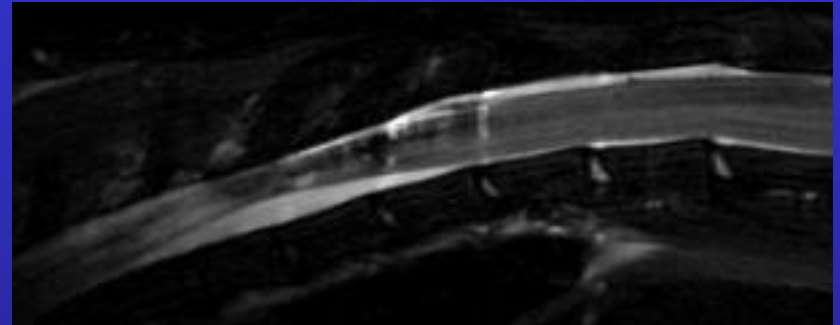

Lidská fetální linie imortalizovaných míšních buněk.

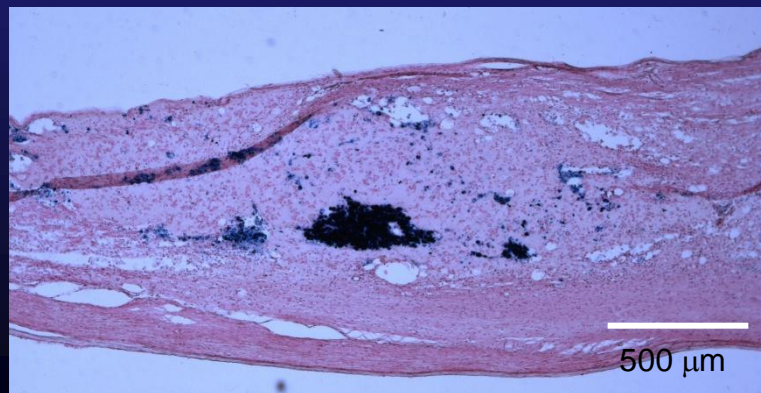
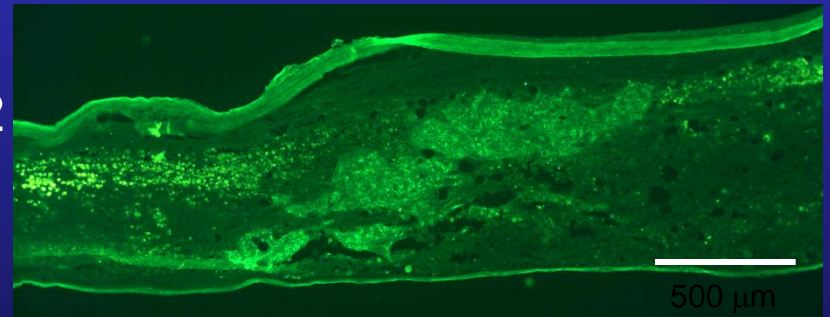
Buňky SPC-01 jsou označeny PLL-SPIO nanočásticemi před implantací do míšní léze

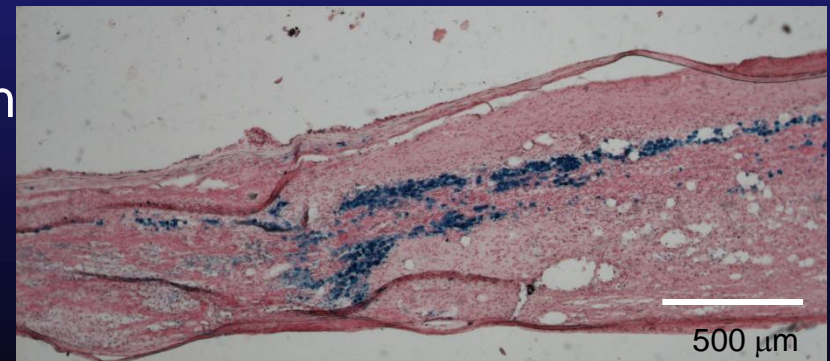
T2W

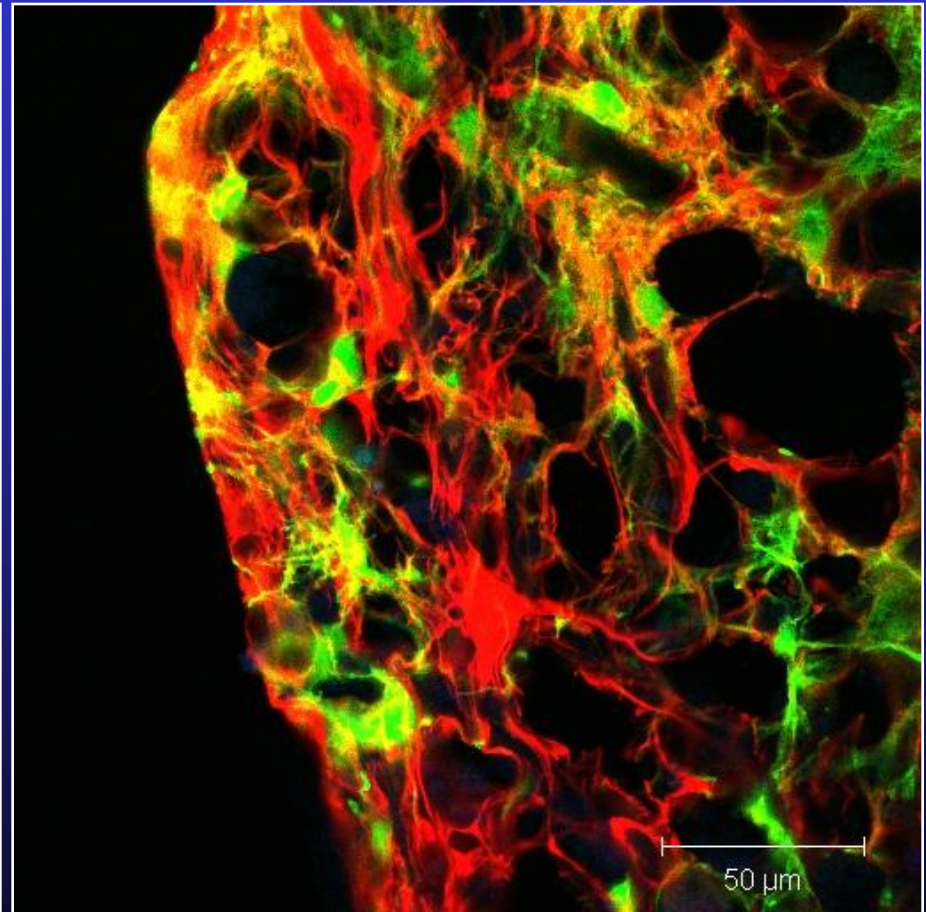
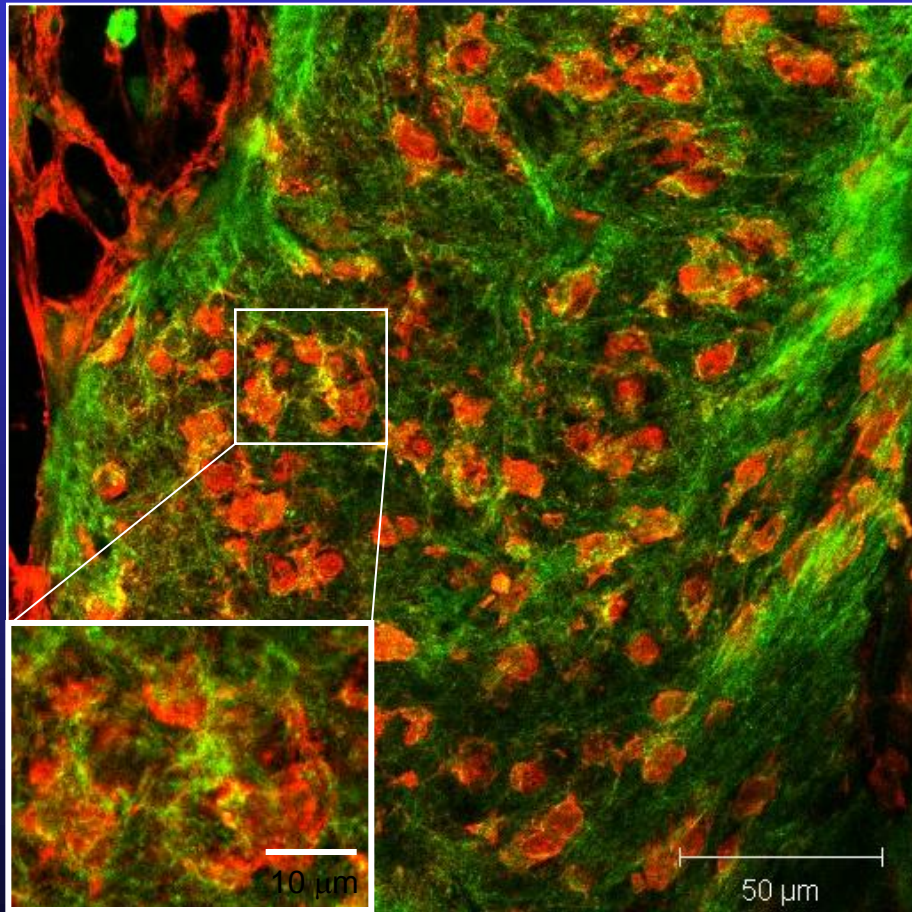
MTCO2

Prussian
Blue

**Transplantace SPC-01 do míšní léze potkana .
Buňky se diferencují již 8 týdnů po implantaci do
motoneuronů a astrocytů**

SPC-01
(MTCO2/ChAT)

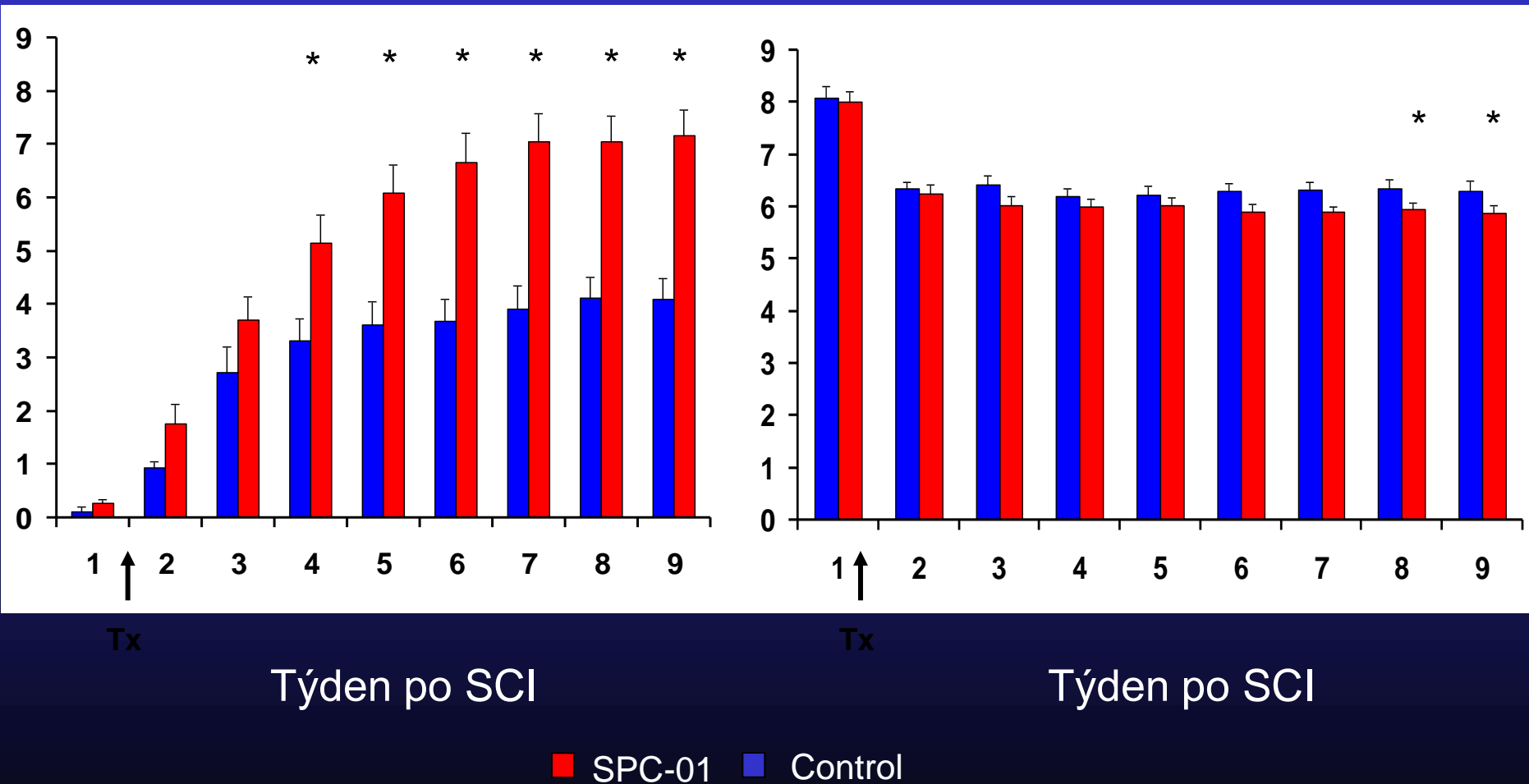
SPC-01 (GFP, GFAP)

Funkční zlepšení míšních funkcí po transplantaci lidských prekursorových buněk SPC-01

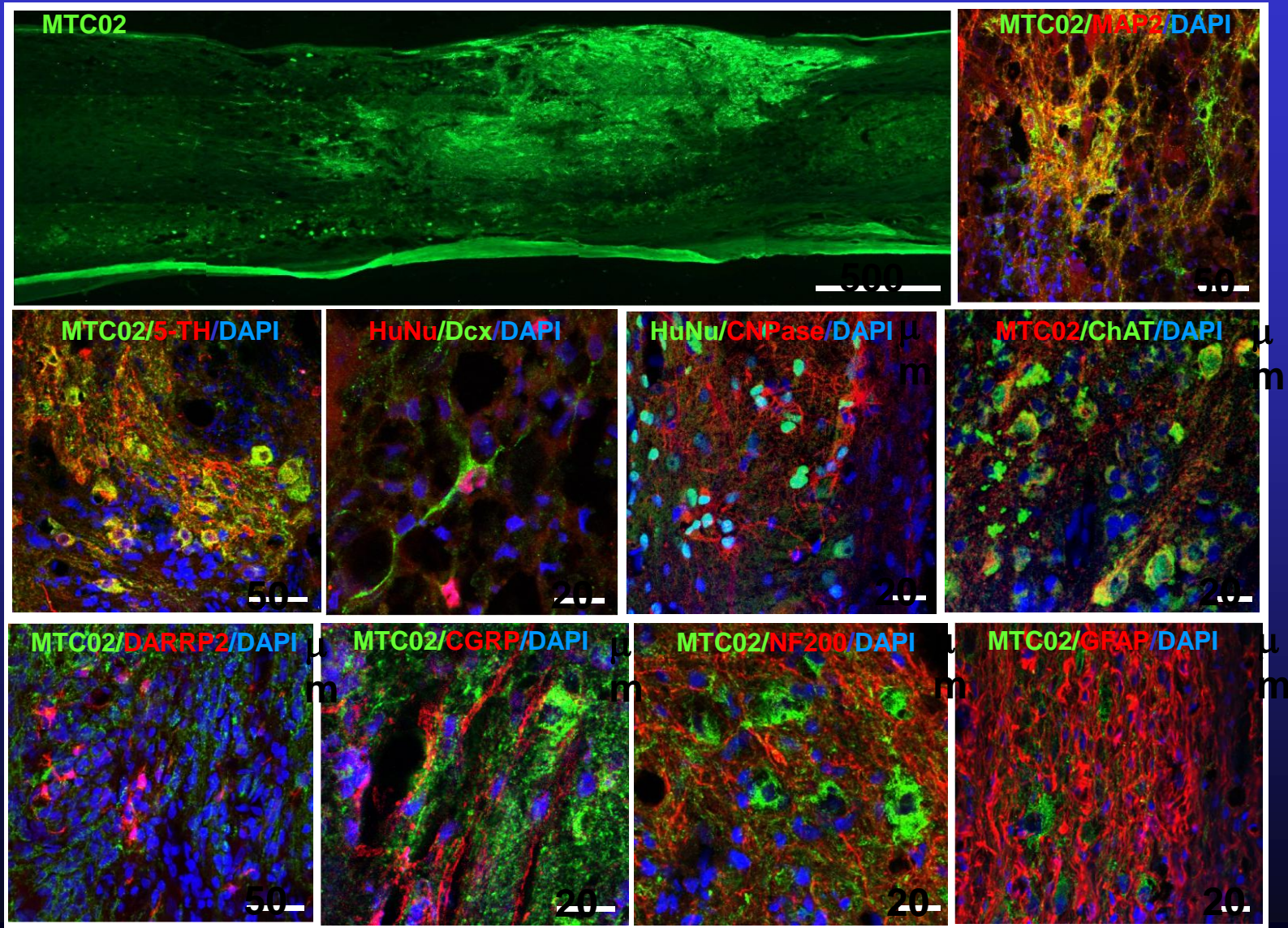
Buňky Jack Price UCL, EU FP6 project Rescue

BBB motorický est

Plantární test citlivosti

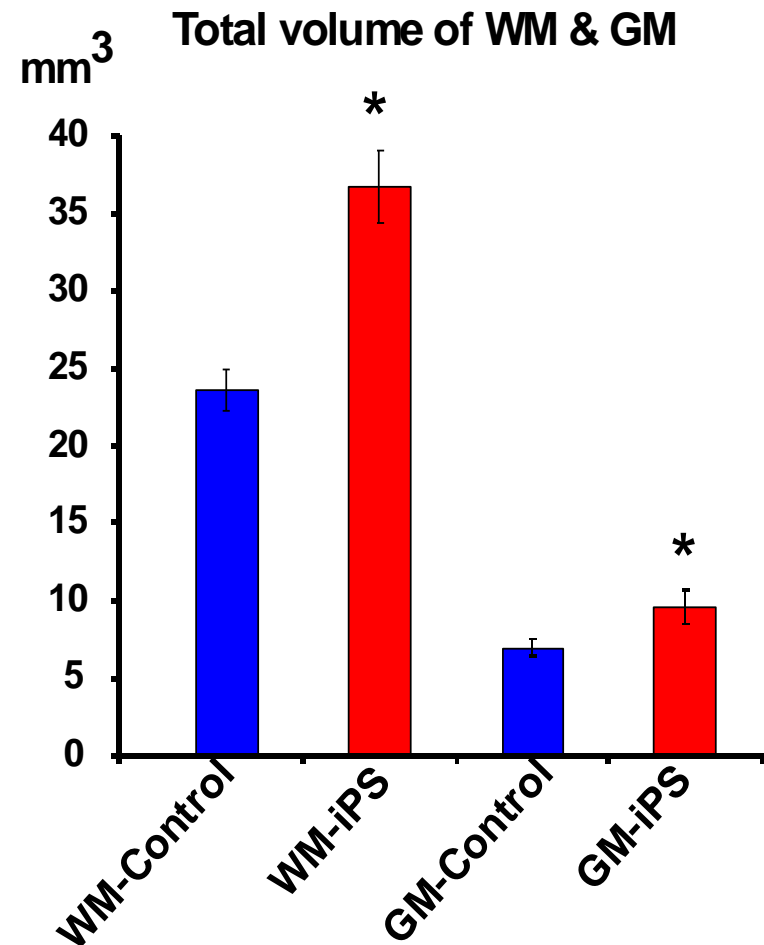
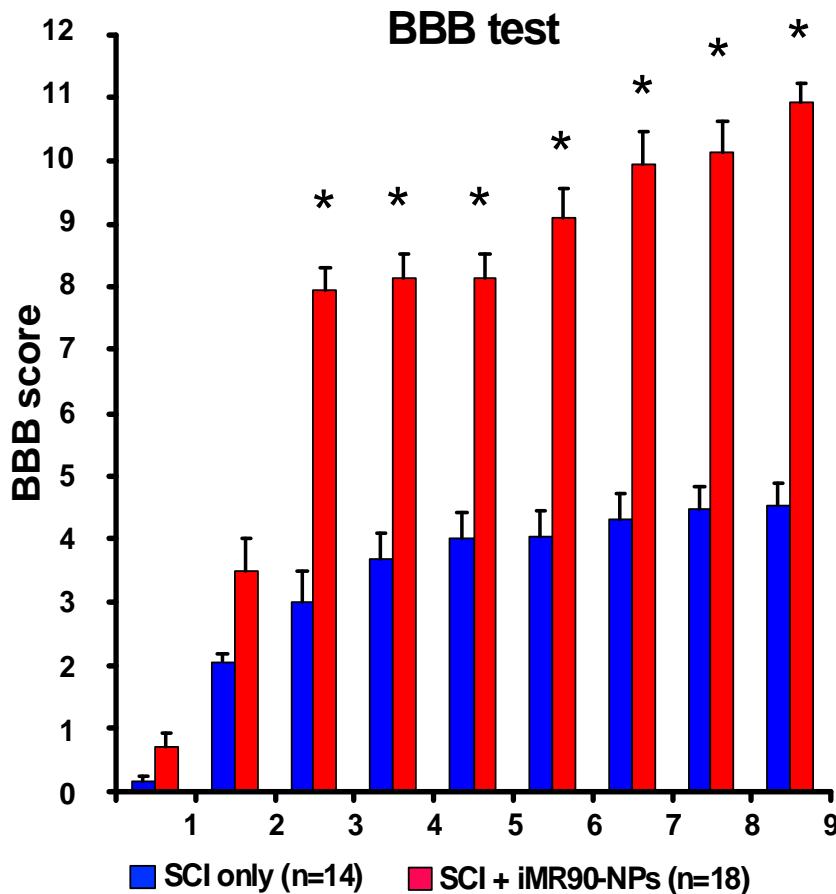
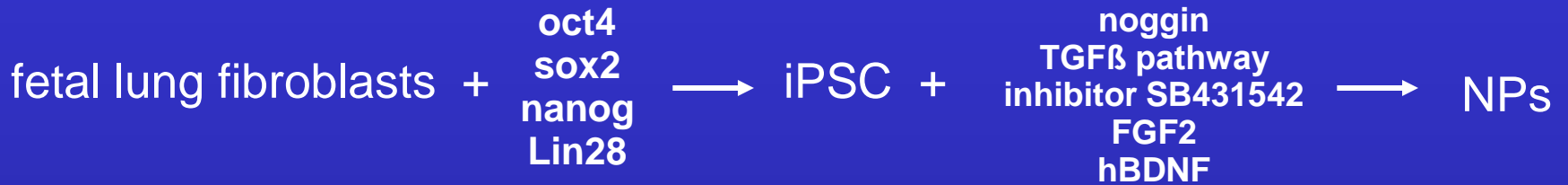

Lidské iPS-NPs transplantované potkanům s míšní lézí. 4 týdny po transplantaci buňky přežívají a diferencují se

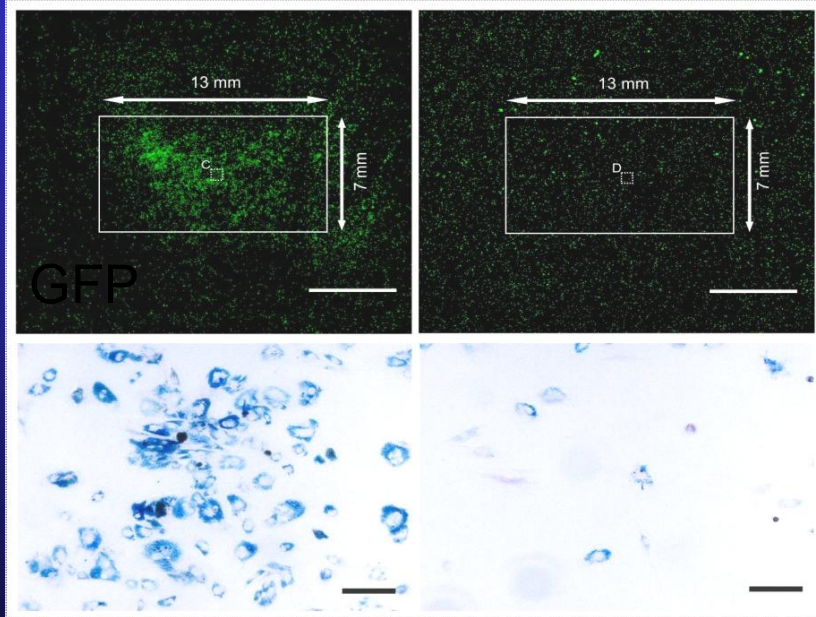
iPSC-NPs

Funkční zlepšení po transplantaci iPSC-NPs do míšní léze

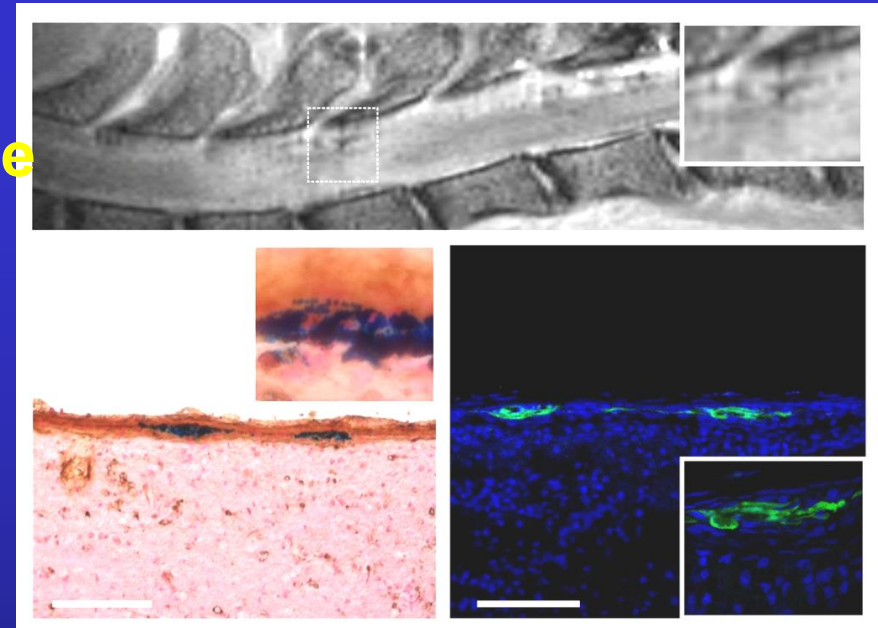

Vysoce účinná koncentrace GFP-SPIO-MSCs do míšní léze pomocí magnetického pole

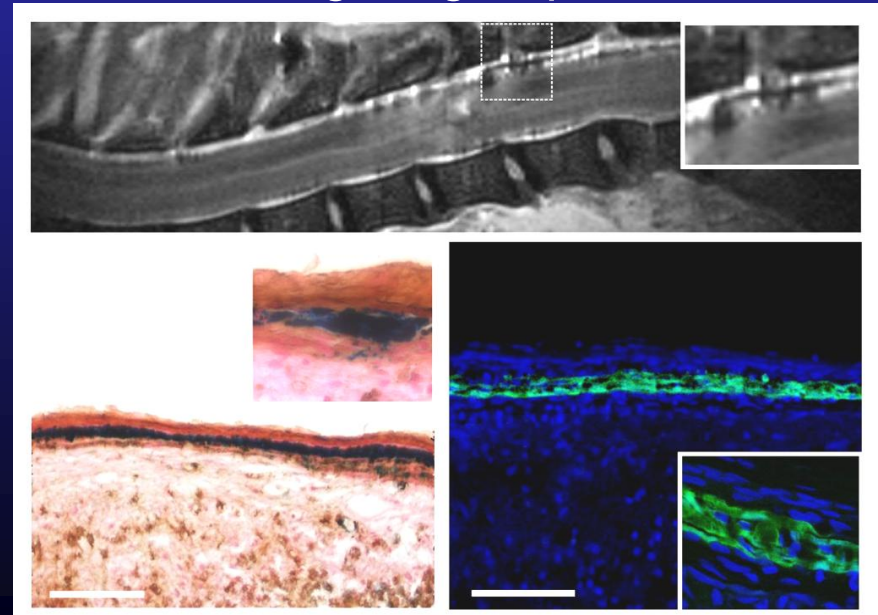
MSCs in vitro

Control

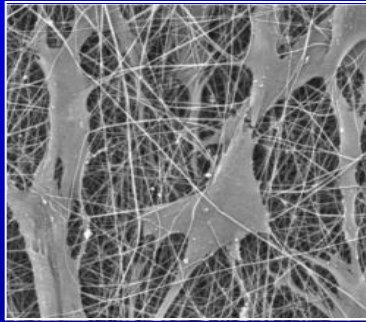
Magnet group

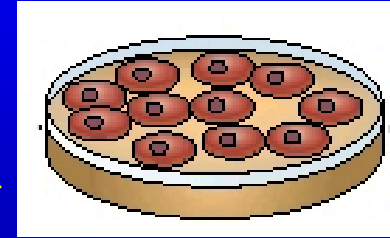
Přemostění defektů

Tkáňové inženýrství

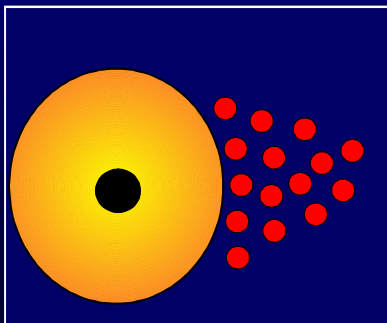
Nosič (Scaffold)

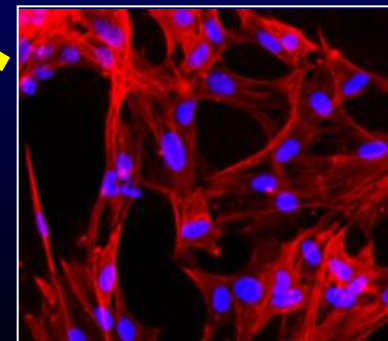
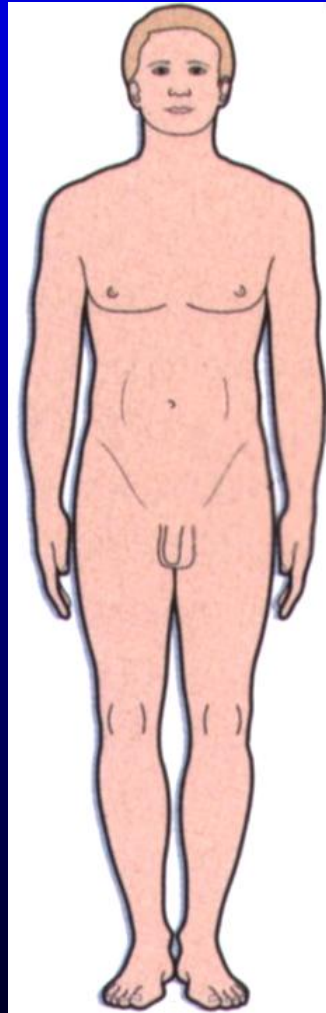
Kultivované buňky

Enkapsulované buňky

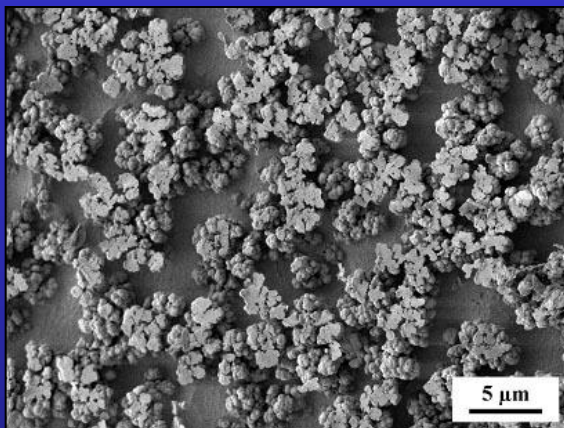
Růstové faktory/
Kontrolované uvolňování

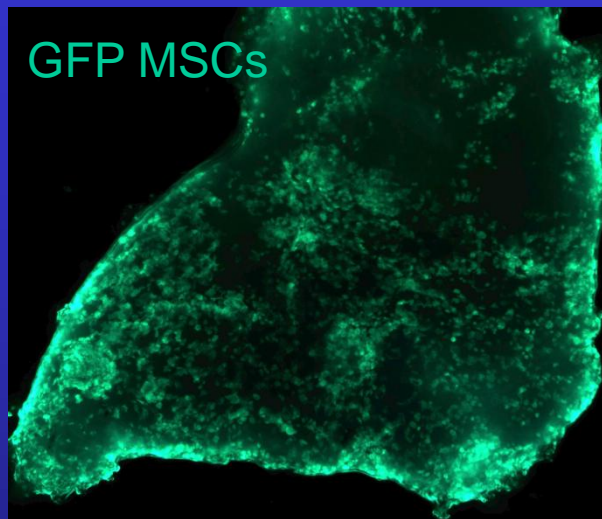
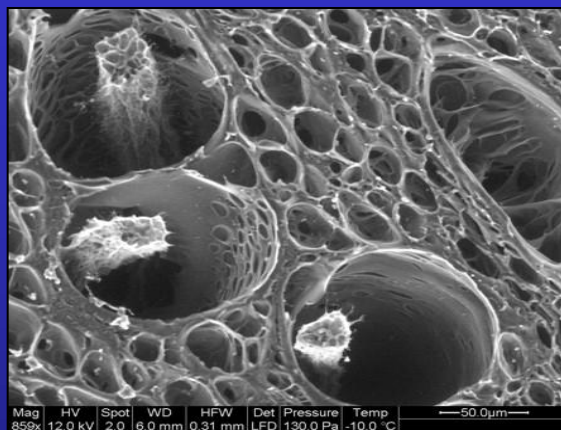
Buňky na nosiči

Biokompatibilní superporézní hydrogely a nanovlákná (spolupráce ÚMCH AVČR, ÚEM AVČR a Technické Univ. v Liberci)

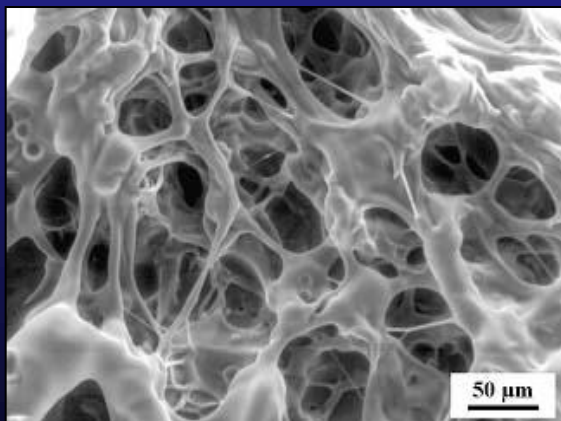
polyHEMA

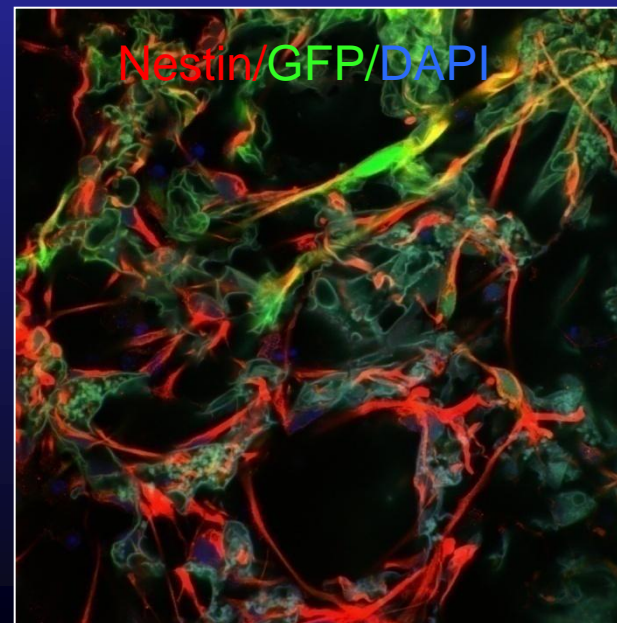
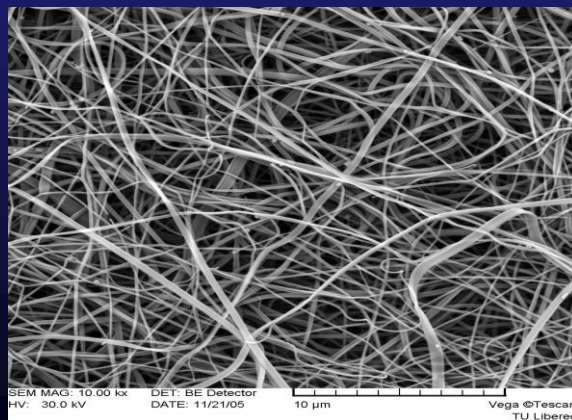
biodegradable

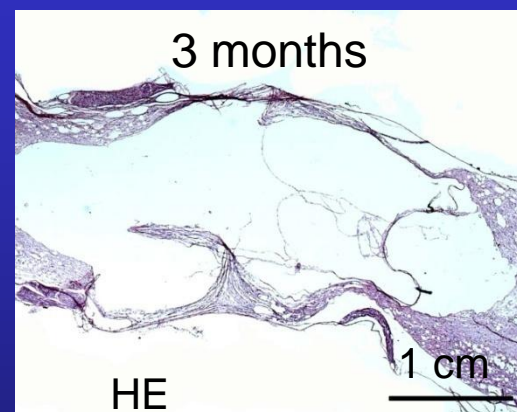
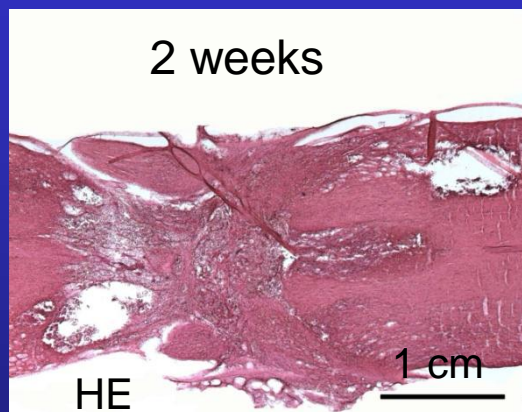
poly[HEMA-co-MANa(11.3%)

Nanofibres
HEMA/EOEMA copolymer

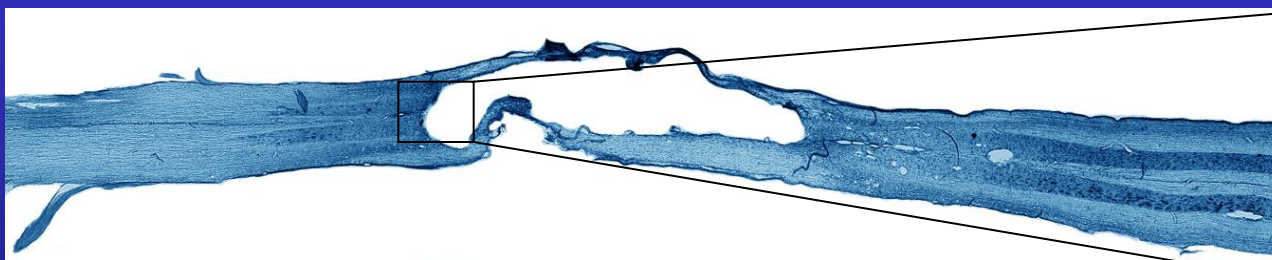
Balónková kompresní léze míchy potkana – rozvoj kavitace v čase

Chronické míšní poranění

PHPMA-RGD hydrogel + MSCs implantované 5 týdnů po SCI. Evaluace za 6 měsíců po SCI.

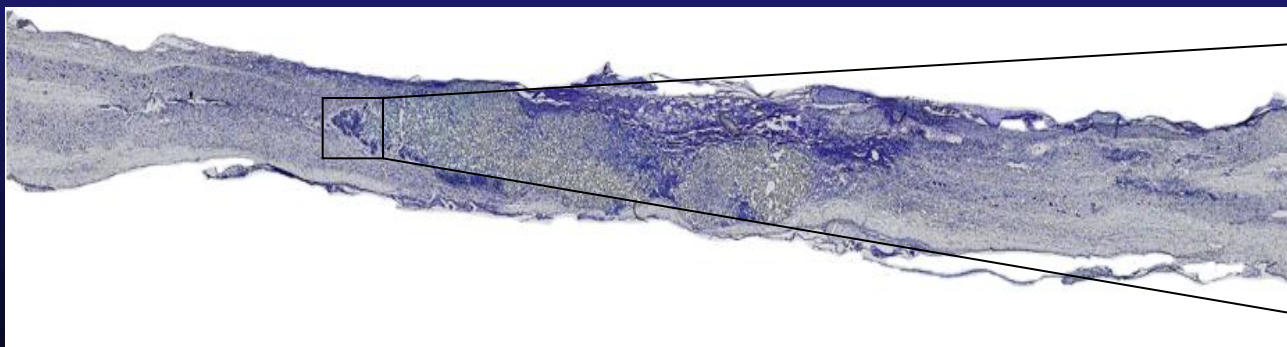
1. Míšňí kavita 6 měsíců po přerušení míchy

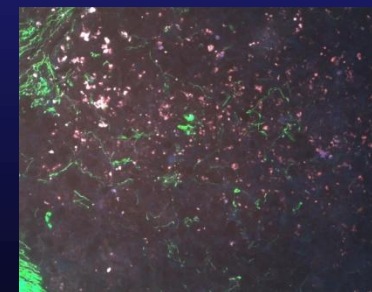
NF160

2. Mícha 6 měsíců po implantaci HPMA-RGD hydrogelu osázeného MSC

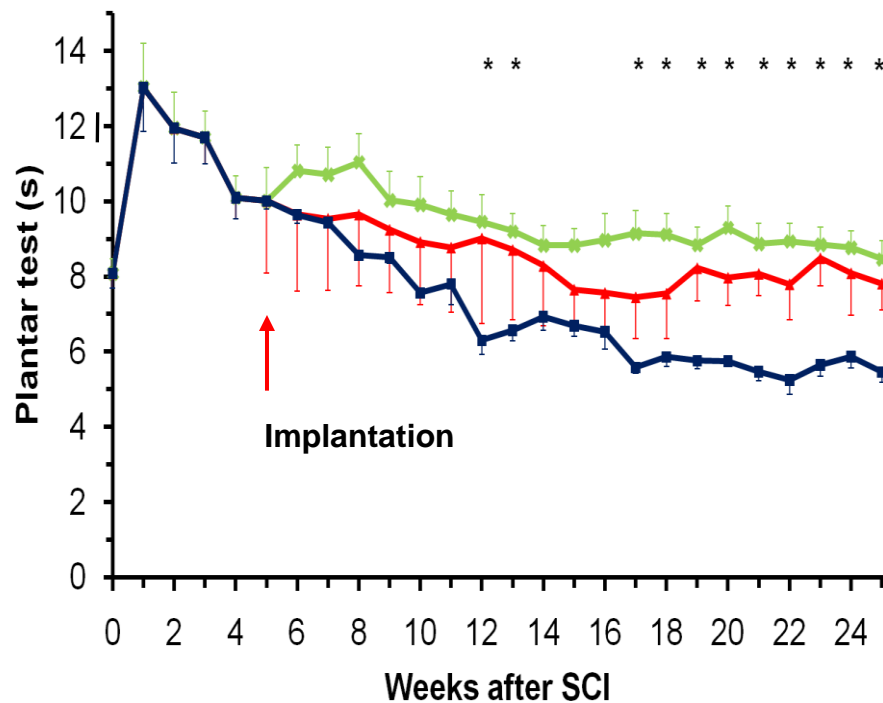
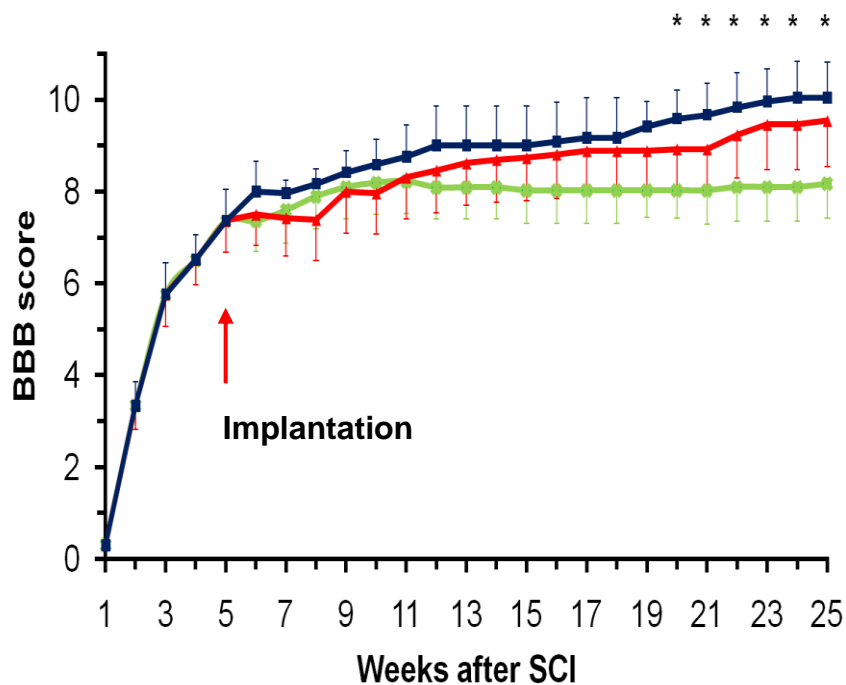
NF160

Funkční evaluace po implantaci u potkanů s chronickou míšní lézí

Motorický test

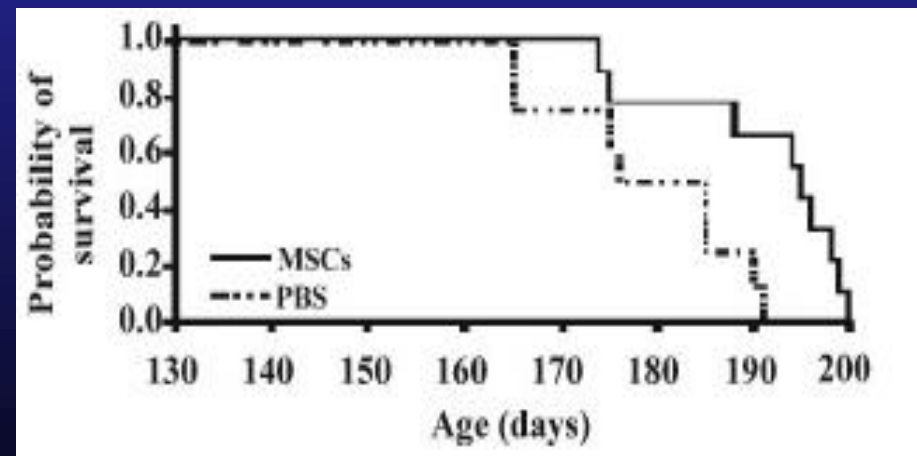
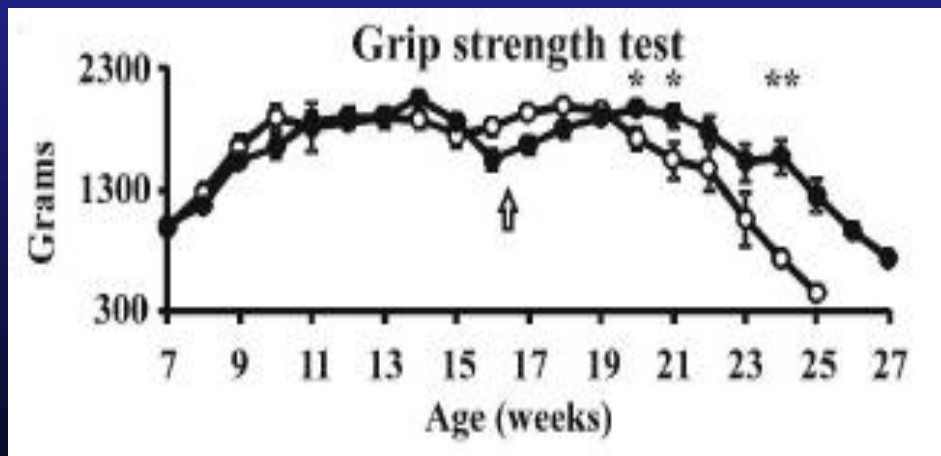
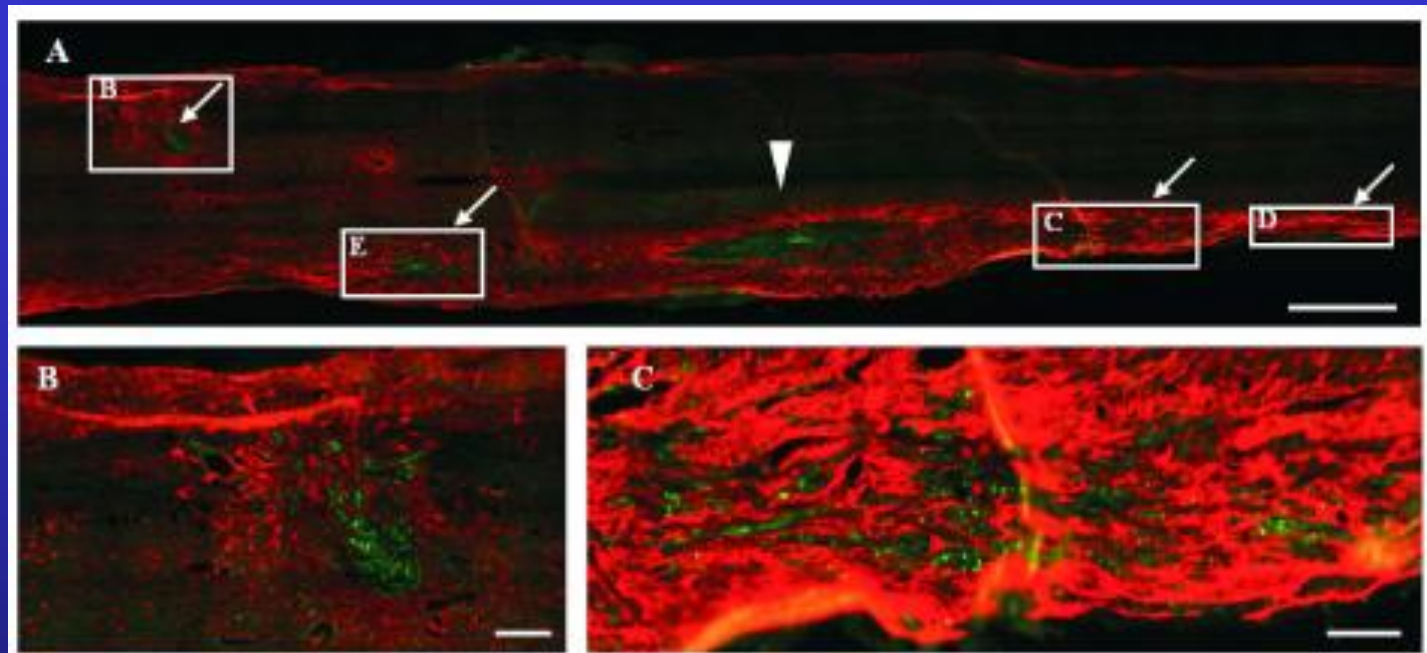
Citlivost

- SCI + Hydrogel + MSCs
- ▲ SCI + Hydrogel
- ✖ SCI only

p<0.05

ALS – migrace, přežívání a funkční efekt MSCs v míše SOD1-G93A transgenických potkanů

Autologous Bone Marrow Transplantation in Patients With Subacute and Chronic Spinal Cord Injury

Eva Syková,*† Aleš Homola,*† Radim Mazanec,‡ Hynek Lachmann,‡
Šimona Langkramer Konrádová,§ Petr Kobylka,§ Radek Pádr,¶ Jíří Neuwirth,¶
Vladimír Komrská,# Vladimír Vávra,# Jan Štulík,** and Martin Bojar‡

*Center for Cell Therapy and Tissue Repair and Department of Neuroscience, 2nd Medical Faculty,
Charles University, Prague, Czech Republic

†Institute of Experimental Medicine, ASCR, Prague, Czech Republic

‡Department of Neurology, University Hospital Motol and 2nd Medical Faculty, Charles University, Prague, Czech Republic

§Institute of Hematology and Blood Transfusion, Prague, Czech Republic

¶Department of Pediatric Hematology and Oncology, University Hospital Motol and 2nd Medical Faculty,
Charles University, Prague, Czech Republic

#Department of Imaging Methods, University Hospital Motol and 2nd Medical Faculty,
Charles University, Prague, Czech Republic

**Department of Spindylosurgery, University Hospital Motol, Prague, Czech Republic

Není nic silnějšího než myšlenka,
která přijde v pravý čas.

Victor Hugo

Čas pro buněčnou terapii a
tkáňové inženýrství právě nastal!